

הבולאים בישראל

גליון מס' 81 • ניסן תש"ע • מרץ 2010 • המחיר: 30 ש"ח

ספרי ילדים / **كتب اطفال**
CHILDREN'S BOOKS
תערוכת בולים בין-לאומית - לונדון
International Stamp Exhibition - London 2010

4.60 ISRAEL השילוח
4.60 ISRAEL השילוח
4.60 ISRAEL השילוח

הרפתקאות אליס בארץ הפלאות
Alice's Adventures in Wonderland

פיטר פן
Peter Pan

מסעי גוליבר
Gulliver's Travels

לונדון 2010
LONDON 2010
FESTIVAL OF STAMPS

תערוכת בולים לאומית בהשתתפות בין-לאומית

סין - ארה"ב - בריטניה

תקיים בבנייני האומה בירושלים
בימים 21-25 בנובמבר 2010

בתערוכה יכללו המדורים הבאים:
מסורתי, תולדות הדואר, תמאטיקה,
מסגרת בודדת, נוער (מישראל בלבד)

התערוכה תהיה בהיקף של 300 מסגרות,
150 מסגרות לישראל + 50 מסגרות לכל
מדינה אורחת

2010
ירושלים
Jerusalem
תערוכת בולים לאומית
בהשתתפות בין-לאומית
Multinational
Stamp Exhibition

כל השופטים, מהארץ ומחו"ל יהיו מוסמכי פ.י.פ., ולכן במדור
הבינלאומי יוענקו גם מדליות זהב גדולות. תנאי הקבלה
מחייבים מדליה לאומית קודמת ברמת מוזהב לפחות

התאחדות
בולאי
ישראל

גליון מס' 81
ניסן תש"ע - מרץ 2010
מחיר: 30 ש"ח
מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת לפניות ולמנויים:

ת"ד 4523, ת"א 61045

טל: 03-6295547

פקס: 03-5259716

E-mail: ipf@netvision.net.il

http://www.israelphilately.org.il

מנכ"ל: טיבי יניב

עורך ראשי: משה רימר

עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס

שרדות רוטשילד 109, ת"א

התאחדות בולאי ישראל - מציעה -

שירות חדש לחברי ההתאחדות

בספריית ההתאחדות שמורים עשרות אלפי בולים חדשים שהונפקו
במדינות העולם בעשרות השנים האחרונות. בולים אלו נשלחים באופן
שוטף אל השירות הבולאי על ידי איגוד הדואר הבינלאומי.

עבודה רבה הושקעה במיזם הבולים וארגונום בצורה הנוחה לעיון.

מוצע בזאת לנצל את האפשרות לעיין באלבומים אלו, ולהתרשם
ממגוון העיצובים, הצורות ושיטות הדפוס הקיים בבולים.

האפשרות לעיין באלבומים תינתן לחברי ההתאחדות בלבד.

השירות יינתן בספריית ההתאחדות בימי חמישי בלבד.

יש לתאם מראש את העיון באוספי הבולים עם לילך גלעד.

טלפון: 03-6295547 שלוחה 103.

תוכן העניינים

- 4 • הנפקות חדשות בארץ
- 6 • שני מכתבים מארץ הקודש
- 9 • פעילות בולאית בארץ
- 10 • המצעד היהודי
- 13 • את אחי אנוכי מבקש
- 18 • יודאיקה
- 20 • שבויי מלחמה יהודים במלה"ע 2
- 22 • יש שבויים שכותבים עברית
- 23 • להפעיל את כל החושים
- 24 • הבול הראשון של פולין
- 26 • האפס השמן והאפס הרזה
- 28 • הנפקות חדשות מחו"ל
- 30 • חותמות דואר ישראל

זימון אסיפה כללית שנתית – 22.4.2010

1. לפי סעיף 5 של תקנון התאחדות בולאי ישראל החליט וועד העמותה על זימון אסיפה כללית שנתית של חברי ההתאחדות ל-22 באפריל 2010 במוזיאון אלכסנדר לדואר ולבולאות שבמסגרת מוזיאון ארץ ישראל ברמת אביב, רח' לבנון מס' 2 ת"א.
2. **האסיפה הכללית תיפתח בשעה 17.00** אם יהיו נוכחים נציגים של למעלה ממחצית כלל החברים. אם בשעה 17.00 לא יהיו נוכחים מספיק משתתפים – תדחה תחילת האסיפה במחצית השעה ולאחר מכן תהיה האסיפה חוקית בכל מספר משתתפים בה והחלטותיה תחייבנה את כלל החברים.
3. על סדר היום:
 - א. דו"ח נשיא ההתאחדות
 - ב. דו"ח פעילות שנתי של מנכ"ל ההתאחדות
 - ג. הצגת הדו"ח הכספי השנתי
 - ד. הקראת דו"ח וועדת הביקורת
 - ה. דיון והצבעה על אישור הדוחות ושחרור הוועד, הנשיא וחברי וועדת הביקורת וחברי בית דין כבוד היוצאים.
 1. בחירת נשיא התאחדות בולאי ישראל וחברי יתר מוסדות התאחדות בולאי ישראל.
 2. אישור מינוי רואה חשבון חיצוני.
 - ח. קביעת גובה דמי החבר השנתיים לשנת 2010.
4. האסיפה הכללית השנתית אינה רשאית לדון בנושאים שלא נכללים בסדר היום שלעיל (סעיף 5.7 בתקנון העמותה)
5. סעיפים 6.1 עד 6.4 בתקנון מסדירים את שיטת הייצוג והבחירה:
 - א. זכאים לבחור או להיבחר רק החברים ששילמו את דמי החבר באופן ישיר או באמצעות אגודתם עד 31 בדצמבר 2009.
 - ב. אין אפשרות הצבעה באמצעות הסמכת אחר או באמצעות הדואר.
 - ג. חברים באמצעות אגודות חברות יכולים להשתתף באסיפה, להציג מועמדות ו/או להצביע רק אם הוסמכו לכך על-ידי אגודתם. כל אגודה חברה רשאית להסמיך נציג אחד או יותר שיצביעו בשם כל חברי האגודה החברה.
 - ד. חבר ישיר בהתאחדות שיגיע לאסיפה יקבל טופס הצבעה במקום לאחר בדיקת חברותו ותשלום דמי החבר לשנת 2009 לפני 31 בדצמבר שעבר.
6. וועד ההתאחדות החליט כי המעוניינים להיבחר לתפקיד נשיא ההתאחדות, חבר בוועד הפועל או בוועדת הביקורת **חייבים להגיש מועמדות בכתב עד 13 באפריל 2010.**
7. רשימת המועמדים תפורסם באתר האינטרנט של ההתאחדות עד 18 באפריל 2010.
8. לכל האגודות החברות נשלח פירוט החברים ב-31 בדצמבר 2009 והמשקל הכולל שיינתן להצבעת נציג/נציגיהם.

חברי ההתאחדות הישירים מוזמנים **להשתתף באסיפה ללא צורך בהרשמה מוקדמת**. ביניהם גם מינוי "שבל" לשעבר שהמירו את המנוי בחברות, חברי החוגים והאגודות שאינן רשומות יותר ברשם העמותות וטפסי ההרשמה שלהם הגיעו אלינו דרך החוג שלהם (יודיאקה, סוחרים, חדרה, שער הנגב, אשקלון, רחובות, אשדוד, אריאל).

חברי ההתאחדות שהשתתפותם מחייבת הסמכה על ידי האגודות החברות הם חברי:

- א. האגודה הישראלית לבולאות תימאטית (איל"ת)
- ב. האגודות של: ירושלים, ת"א, חיפה, ראשל"צ, ב"ש, ונתניה.
- ג. האגודה לתולדות הדואר של ארץ ישראל

14/4/2010

יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל התש"ע - הרעות
MEMORIAL DAY 2010 – HAREUT

0.80	3.20	3.20	3.20	1.60 ש"ח	2052
		5.20			מי"ר

14/4/2010

60 שנות ידידות בין ישראל לקנדה
ISRAEL-CANADA 60 YEARS OF FRIENDSHIP

2.30	9.20	9.20	9.20	4.60 ש"ח	2053
		11.20			מי"ר

14/4/2010

ספרי ילדים תערוכת בולים בין-לאומית לונדון 2010
(גיליונית זיכרון)
CHILDREN'S BOOKS – LONDON 2010
INTERNATIONAL STAMP EXHIBITION (SOUVENIR SHEET)

				4.60 ש"ח	2054
				4.60 ש"ח	2055
				4.60 ש"ח	2056

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות:
 מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום עם שובל, חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, חתום בלי שובל).

14/4/2010

חידושים ישראליים ששינו את העולם, אקספו 2010
ISRAELI INNOVATIONS THAT CHANGED
THE WORLD – EXPO 2010

1.20	4.80	4.80	4.80	2.40 ש"ח	2048
1.20	4.80	4.80	4.80	2.40 ש"ח	2049
1.20	4.80	4.80	4.80	2.40 ש"ח	2050
3.60	14.40	14.40	14.40		סידרה
		16.40			מי"ר

14/4/2010

מחוות ירושלים לקורבנות מגדלי התאומים בניו יורק
JERUSALEM'S TRIBUTE TO NEW YORK
WORLD TRADE CENTER VICTIMS

1.20	4.80	4.80	4.80	2.40 ש"ח	2051
		6.80			מי"ר

האנדרטה לקורבנות מגדלי התאומים

אקספו 2010 – גיליונות חריגים

30.00 30.00 (15.00) 2056גלז
32.00 מי"ר

14/4/2010

150 שנה להולדתו של הרצל (גיליונית זיכרון)
150TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF HERZL
(SOUVENIR SHEET)

3.70 ש"ח 2057
4.60 ש"ח 2058
6.70 ש"ח 2059
30.00 30.00 (15.00) 2059גלז
32.00 מי"ר

תוויות ביול

סימה 14/4/2010

פלמינגו מצוי

6.00 1.60 ש"ח תב50

הבול שלי - פסח

הבול שלי - 150 שנה להולדת הרצל

שני מכתבים רשומים מארץ הקודש

שני דוגמאות לדברי דואר רשומים שנשלחו מארץ ישראל בתחילת המאה ה-20 באמצעות הדואר הטורקי

שלום מכפר נחום

על שפת הכינרת, מצפון לטבריה, שוכן אתר העתיקות של כפר נחום. המדובר ביישוב המוזכר בברית החדשה כאחד האתרים בהם פעל ישו ובהם ביצע מספר מעשי ניסים וריפוי חולים. אין פלא שאתר זה משך אליו מבקרים נוצריים רבים משך כל הדורות, ובמיוחד מאז מחצית המאה ה-19.

המבנה המרכזי שאת שרידיו ניתן לראות באתר הוא מבנה של בית כנסת יהודי מן המאות הראשונות לספירה, אולם עיקר חשיבותו של האתר הוא במסורת הנוצרית, ותיירים יהודים מיעטו לבקר במקום.

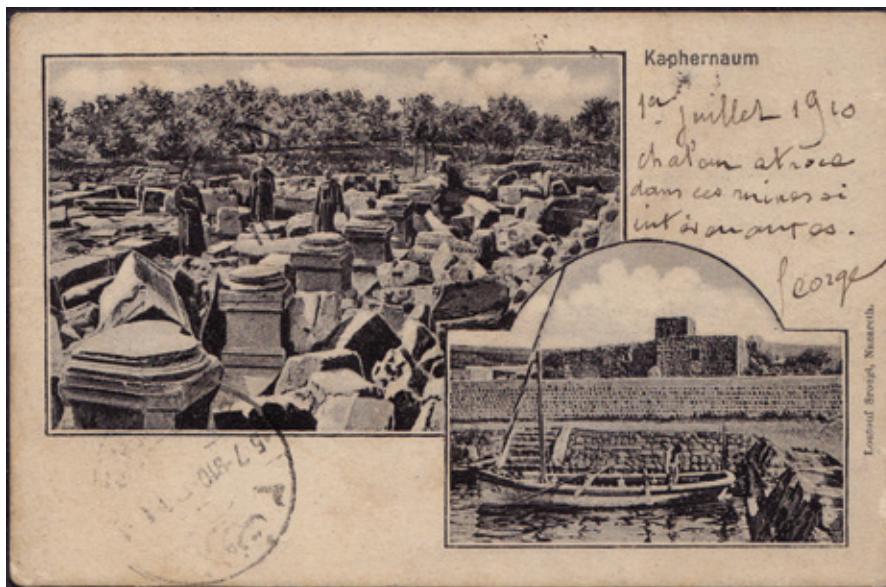
הגלויה שבתמונה נשלחה ככל הנראה על ידי תייר נוצרי שביקר בארץ ישראל בשנת 1910, והגיע גם אל חורבות בית הכנסת של כפר נחום. הוא רכש גלויה מסחרית (שהודפסה במקור על ידי יזם ממצרים שהכין בקהיר מאות גלויות נוף למכירה לתיירים, והיה פעיל מאוד מאז שנת 1904 ועד מלחמת העולם הראשונה), ושלח אותה לקרוביו בצרפת.

בצד התמונה של הגלויה רשם התייר את תאריך המשלוח (1 ביולי 1910) וצרף מסר קצר ("שלום הנה העתיקות בכפר נחום"). המילה "שלום" רשומה בתעתיק באותיות לטיניות, אולם מדובר במילה עברית. אין להסיק מכך שהמדובר בהכרח בתייר יהודי, מאחר ונוצרים מלומדים רבים נהגו ללמוד עברית על מנת להבין את כתבי הקודש במקור, ובוודאי נכונים הדברים לגבי מילה בסיסית כמו שלום.

ככפר נחום לא היה בית דואר, והגלויה נשלחה מסניף הדואר הטורקי הקרוב ביותר. היה זה סניף הדואר האזורי שנפתח בטבריה בשנת 1870.

מסיבה לא ברורה, ולשמחת הבולאים, בחר התייר האלמוני לשלוח את הגלויה בדואר רשום. המדובר בצעד לא מקובל, ומרבית התיירים לא טרחו לשלוח בדואר רשום גלויה רגילה, ולא רצו לשלם את המחיר הגבוה של הרישום.

בצידה האחורי של הגלויה הדביק התייר

בדואר רגיל. (שני הבולים הטורקיים הונפקו בשנת 1909).

על שני הבולים הוטבעה בצבע סגלגל חותמת סניף הדואר הטורקי של טבריה (Tiberiade) מטיפוס שהוכנס לשימוש בתחילת המאה ה-20. החותמות הוטבעו בתאריך 19.4.1326 על פי הלוח הטורקי,

שני בולים, בול בערך נקוב של 10 פארא (התעריף עבור גלויה רגילה עם מסר קצר), ובול בערך נקוב של 1 פיאסטר (התעריף של הרישום). חשוב לזכור כי 1 פיאסטר היה שווה 40 פארא, כך שהחלטה לשלוח את הגלויה בדואר רשום עלתה לתייר פי 5 מהמחיר שהיה עליו לשלם אם היה שולח את הגלויה

השווה לתאריך 2.7.1910 על פי הלוח האזרחי המקובל גם כיום.

תווית הרישום

על הגלויה הודבקה תווית רישום נדירה מאד, עם שם היישוב טבריה, שמוספרה בכתב יד No. 894. כיום ידוע רק על שני פריטים שנשלחו בדואר רשום מטבריה דרך סניף הדואר הטורקי, והתאריך בו נשלחה גלויה זו הוא המוקדם ביותר!

לכאורה, אמורים להיות אי שם ברחבי העולם לפחות עוד 893 דברי דואר רשומים שנשלחו קודם לגלויה זו (אם הם שרדו). עם זאת, עוד לא ברור אם אכן המספר הזה מלמד על מספרו הסידורי של הפריט הזה בבית הדואר של טבריה. יתכן ותוויות הרישום שימשו לצרכים אחרים או שהמספור יוחס גם לסניף דואר נוסף. כך או אחרת, על הגלויה שלפנינו יש תווית רישום נדירה ביותר.

העברת הדואר ליעדו

באותה תקופה הייתה רק דרך אחת שקישרה את טבריה עם שאר חלקי הארץ, והיא הדרך המוליכה לנצרת. המכתבים הועברו על ידי "שליח מוסמך", נושא נשק ותעודות, שרכב על סוס והוביל אחריו חמור ועליו שק הדואר. דברי הדואר הובלו בדרך זו עד לברות, לשם הגיעה הגלויה ביום 5 ביולי 1910 והוחתמה בחותמת המעבר הדו לשונית "ברות 2" (בתחתית צד התמונה של הגלויה).

מברות הועברה הגלויה בספינה לעבר נמל הים התיכון שבדרום צרפת. שתי החותמות האחרונות שיש על הגלויה הוטבעו האחת בעיר טרבס (Tarbes) שבדרום צרפת ביום 13 ביולי 1910, והשנייה בו ביום בעיר הסמוכה לה הוג (le Houg), עיר מגוריו של המכתב.

קריאה לעזרה

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה הורע מאוד מצבם של יהודי ארץ ישראל. רבים מהתושבים בערי הקודש התבססו על תרומות שהתקבלו מן הקהילות היהודיות באירופה לצורך פרנסתם, והמלחמה גרמה לניתוק הקשר עם אותן מדינות שהפכו לאויבותיה של טורקיה. אותם יהודים וקבוצות שמטה לחמם נשבר פנו בדחיפות אל הקהילות היהודיות באוסטריה ובגרמניה, בעלות בריתה של טורקיה, וביקשו את עזרתם.

המכתב שבתמונה נשלח מירושלים ביום 5 באוגוסט 1915, כמעט שנה לאחר פרוץ המלחמה. הוא נשלח מטעם "הוועד המרכזי, כנסת ישראל, של היישוב ביהודי המאוחד בארץ הקודש". ארגון זה הוקם בירושלים עוד בסוף המאה ה-19 במטרה לאחד את הקהילות היהודיות הרבות שגרו בעיר הקודש, ולרכז בצורה יעילה את הפעילות לאיסוף

תרומות וחלוקתן לעניים הרבים בעיר. עם פרוץ המלחמה הפכה פעילותו של הארגון לחיונית עוד יותר. ראשי הארגון ריכזו את התרומות (שהתדלדלו והלכו ככל שהורע המצב גם באירופה), וייצגו את היהודים האשכנזים כלפי השלטונות הטורקיים. המעטפה נשלחה אל העיר ברסלאו ששכנה בחלקה המזרחי של גרמניה (כיום

הסיירת "חמידה" המופיעה בבול שעל המעטפה נבנתה בבריטניה עבור הטורקים, ונמסרה להם בטקס חגיגי בשנת 1903. היא קיבלה במקור את השם "עבדול חמיד", על שמו של השולטאן המכהן.

בשנת 1908 פרצה בטורקיה מהפיכת "הטורקים הצעירים", בה איבד השולטאן את סמכויותיו. על מנת לבטא את רוח הזמן, שינו מנהיגיה החדשים של טורקיה את שמה של הסיירת והעניקו לה את השם "חמידה".

הספינה השתתפה במלחמה עם איטליה בשנת 1912, ובמלחמת העולם הראשונה. היא נותרה בשירות עד שנת 1947.

תודה לשרון ולמשה רומנו על עזרתם בהכנת הכתבה

של ירושלים מהסוג שהיה בשימוש בזמן מלחמת העולם הראשונה. תוויות אלו מוכרות הן עם מספר מודפס והם עם מספר שנרשם בכתב יד, כמו במקרה שלפנינו.

העברת הדואר ליעדו

המכתב שנמסר לבית הדואר בירושלים הועבר אל בית הדואר בעיר בירות, אליו הגיע ביום 11 באוגוסט 1915 והוחתם בחותמת מעבר (בצידה האחורי של המעטפה, בחלקה הימני התחתון). בחלקה העליון של המעטפה הוטבעה ביום 30 באוגוסט 1915 חותמת ההגעה לבית הדואר של העיר ברסלאו.

צנזורה

כפי שניתן לצפות ממכתב שעשה את דרכו בין מדינות בתקופת מלחמה, נושאת המעטפה סימנים ואישורים שהטביעו עליה הצנזורים השונים שקראו את תוכן המכתב. במרכז צידה האחורי של המעטפה מוטבעת החותמת של הצנזור הצבאי הטורקי של העיר בירות (חותמת בערבית בלבד בדמות כוכב וחצי סהר). בצידה הקדמי של המעטפה מוטבעות שתי חותמות של הצנזור הצבאי הגרמני.

העיר ורוצלב שבפולין), ובה התקיימה אחת הקהילות היהודיות הגדולות והעשירות ביותר.

בצידה השמאלי העליון של המעטפה הודבק בול טורקי בעל ערך נקוב של 2 פיאסטר. על הבול מופיעה דמותה של אוניית המלחמה המפורסמת ביותר של הצי הטורקי, שנקראה בשם "חמידה".

הבול המקורי הודפס ביום 14 בינואר 1914, ונועד לשמש לצורך משלוח דברי דואר בתוך גבולות האימפריה הטורקית. ביום 10 במרץ 1914 הוסיפו על הבול הדפס רכב בדמות כוכב מחומש קטן בצבע אדום, ובכך ייעדו אותו לצורך משלוח מכתבים לחו"ל. על המעטפה הודבק כמוכן הבול עם הכוכב.

הבול הוחתם בחותמת הדו לשונית של סניף הדואר הטורקי שפעל בשכונה היהודית מאה שערים שבירושלים. החותמת הוטבעה בתאריך 25.5.1331 על פי הלוח הטורקי, השווה לתאריך 5.8.1915 על פי הלוח האזרחי המקובל גם כיום.

הבול שילם את עלות משלוח המכתב לחו"ל (1 פיאסטר) ואת עלות הרישום (1 פיאסטר). על המעטפה הודבקה תווית רישום נדירה

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M

מכירה מספר 23 תתקיים בחודש אפריל 2010.

חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם, מדינת ישראל, אוטוגרפים.
חו"ל: אירופה, אסיה, אוספים, סדרות בודדות מכל התקופות.
נומיסמטיקה: מטבעות, שטרות מנדט, ישראל והעולם.

מעוניינים בחומר בולאי ללקוחותינו בארץ ובחו"ל.

כתובתינו: דיזינגוף סנטר - תל אביב -

ת"ד 23274 תל אביב 61231

שעות פתיחה: א'-ה' 9.30-20.00 - ו' 9.30-13.30

נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:
 Exclusive Agency in Israel of LINDER
 חבר באגודות: I.S.D.A. - I.F.S.D.A.

<http://www.romanoauctions.com>

Email: romano@stampcircuit.com

טל'פקס 972-3-5282790

השקת בול יום הזיכרון הבין-לאומי לשואה

ביום 25 בינואר 2010 הוענק בול יום הזיכרון הבין-לאומי לשואה למזכ"ל האו"ם, בן-קי-מון (בתמונה עם קרן גילרמן הראל, צלמת הכרזה)

ביום 23 בפברואר הוענקו הבולים במשרדי השירות הבולאי לבני המשפחה של דורה דרייבלט ז"ל. בתמונה: מנהל השירות הבולאי עם קרן גילרמן הראל ועם דניאלה הר צבי, נינתה של דורה דרייבלט.

פעילות אספני גלויות המרב בישראל

מאיר גוזס נחום שרשבסקי הכינו סיכום קצר של פעילות אספני גלויות המרב בישראל במהלך שנת 2009:

"אין בישראל אגודה של אספני גלויות מרב. ידוע על שבעה אספנים העוסקים בהכנת גלויות מרב בישראל. בנוסף יש גם מספר סוחרים המכינים גלויות מרב ומוכרים אותן באתרי המכירות הפומביות באינטרנט. מרביתם מדפיסים גלויות במיוחד לצורך כך, בעוד האספנים מקפידים להשתמש רק בגלויות מסחריות.

אנחנו (גוזס ושרשבסקי) הכנו במהלך שנת 2009 30 סוגים של גלויות מרב, תוך שימוש ב-27 בולים מתוך 59 הבולים שהונפקו בישראל (כולל תוויות ביול). השירות הבולאי הנפיק סדרה אחת של גלויות מרב, שהוכנו על פי הכללים.

נחום שרשבסקי כתב מאמר שפורסם בעיתון שובל, ונשא הרצאה במסגרת יום הבולאות".

פתיחת תערוכת "אישים יהודיים על בולים אוסטריים"

במוזיאון אלכסנדר לתולדות הדואר והבולאות נפתחה ביום 7 בפברואר 2010 תערוכה חדשה, בה מוצגים בולים שהונפקו על ידי הדואר האוסטרי לזכר אישים יהודיים שחיו ופעלו בווינה. האישים, שעסקו במדע, ספרות, אמנות, עיתונות ומוסיקה, הטביעו חותם עמוק על ההיסטוריה של עירם. בין האישים נמנים תיאודור הרצל, סטפן צווייג, יוזף רוט, ארתור שניצלר, פרנץ ורפל ורבים אחרים.

בנאמו הדגיש מנהל השירות הבולאי, מר ירון רצון, את הקשר העמוק בין השירותים הבולאיים של ישראל ואוסטריה.

"נושא התערוכה מצביע על ההיסטוריה המשותפת בין העם היהודי לבין העם האוסטרי, ועל המורשת של יהודים מאוסטריה לאורך הדורות. האישים המופיעים על הבולים הם ענקים בקנה מידה עולמי, כל אחד בתחומו. מתברר שבית היוצר של העם היהודי באוסטריה הניב פירות מדהימים שתרמו לאנושות כולה.

בין הדואר הישראלי ובין הדואר האוסטרי מתקיים זה זמן רב שיתוף פעולה מצוין במסגרות מקצועיות, ואני שמח לבשר כי בחודש יוני השנה ננפיק בול משותף לישראל ולאוסטריה, אשר יבטא את הקשר ההדוק שיש בין שתי המדינות במשך שנים רבות. ההנפקה תהיה מחווה של ידידות בין שתי המדינות".

הבול האחרון שהנפיקה אוסטריה, שהוקדש לביאמי הקולנוע אוטו פרמינגר, הונפק בערב הפתיחה של התערוכה.

המצעד היהודי

תחרית עתיק מציג את אנשי הקהילה היהודית של פראג במאה ה-18

מאת: משה רימר

הרקע לקיום המצעד היהודי

שנדרשו לקיומו. פרנקל, שביקש לשמר את זכר האירוע הנוצץ אותו ארגן, יזם את הכנתו של תחרית נחושת שיתעד את המצעד. תחרית זה שימש בשנת 1960 את דואר ישראל כבסיס להכנת גיליונית הזיכרון של תערוכת תביב. המדובר בגיליונית הגדולה ביותר שהונפקה בישראל, והיא כוללת בתוכה פרטים רבים מאוד שמן הראוי להכיר. בגיליונית נכללו רק חלק מן הפרטים המופיעים בתחרית המלא. בהמשך תואר התהלוכה תוך הדגשת אותם חלקים שניתן לראות בגיליונית הזיכרון.

התהלוכה

את התהלוכה הוביל ברכיבה הדוור היהודי של פראג, ואחריו שני מנגנים בחצוצרה רכובים על סוסים, ושישה שליחים שצעדו ברגל.

אחריהם הגיע שמעון פרנקל בעצמו, רכוב במלא הדרו על סוס מקושט בפאר רב. הוא לבש מעיל קטיפה, והיה מלווה בשני חיילים רגלים מהודרים ויפי תואר, שנועדו לשרת אותו ולהדגיש את רום מעמדו.

החלקים הבאים מצידו הימני של התחרית לא שולבו בגיליונית: מאחורי שמעון פרנקל רכב דוד כח, מייג'ור בחיל הפרשים, כשהוא לבוש במדים הונגריים. אחריו הוביל אברהם בנזל קבוצה של פקידים, מורים ואנשי טקס, כשהמבוגר שבהם, אדם בן 88, נשא בידו פטיש עשוי פיוטר, סמל המשרה שלו. בעקבותיהם צעדה קבוצה גדולה של יהודים משכילים ורמי מעלה.

ביום 13 במרץ 1741 ילדה קיסרית אוסטריה, מריה תרזה, את בנה הבכור, מי שעתיד היה לימים לעלות על כס המלוכה האוסטרית בשם יוסף השני. משנודעה הבשורה ברחבי האימפריה, חגגו התושבים את הלידה המלכותית בפאר ובהדר. ביום 21 במרץ 1741 חגגה העיר פראג את לידת יורש העצר, והעיר הווארה באור יקרות. גם היהודים חברי הקהילה של פראג ביקשו לציין את האירוע החשוב, וביקשו אישור מיוחד לקיים תהלוכה חגיגית לכבוד הקיסרית והרך הנולד. בקשתם אושרה, וכחודש לאחר מכן, ביום 24 באפריל 1741, הגיע מועד החגיגה. באותו יום חילקו היהודים לחם ובשר לעניי העיר ולאסירים בבתי הכלא, ובבתי הכנסת שרו פרקי תהילים. בשעה ארבע אחר הצהריים החל המצעד היהודי ברחובות פראג. התהלוכה נמשכה שעות רבות, והסתיימה רק לעת ערב. כל המשתתפים התאספו בבתי הכנסת, שם קראו פרקי תהילים לכבוד הקיסרית ובנה. כל בתי היהודים בעיר פראג הווארו באותו לילה באורות רבים.

הידיעות על קיומה של התהלוכה המרהיבה משכה כמובן אל הרחובות את כל תושבי פראג, ואורחים רבים הגיעו גם מערים אחרות בסביבה לחזות במצעד היהודי. למען הצופים הרבים בנתה הקהילה היהודית במות צפייה בכל כיכרות העיר. היה זה אירוע בלתי נשכח בתולדות יהודי העיר פראג.

התחרית

בראש הקהילה היהודית של פראג עמד באותם ימים שמעון וולף פרנקל, שהיה עשיר מופלג ומעורה בחוגי השלטון של העיר. הוא היה הרוח החיה מאחורי ארגון המצעד, ומימן מכיסו את ההוצאות הרבות

שתי קבוצות ממקהלת ילדי בית הספר צעדו זו אחר זו, כשבראש הקבוצה השנייה צעד החזן סינה קלאבר. הוא עצר את התהלכה בשני מקומות לאורך הדרך וקרא בקול דברי ברכה בעברית לכבוד הקיסרית.

בעקבות קבוצת המשכילים צעדה קבוצה של מוזיקאים. בגיליונית ניתן לראות את הצועדים בחלקה האחורי של הקבוצה הזו.

אחריהם צעדו צעירי העיר, סטודנטים יהודיים שהלכו בשני טורים ובראשם בניהם של אצילי הקהילה היהודית.

קבוצה של מנגנים יהודים לבושה בבגדי פאר מוזהבים הנעימה את זמנם של הצופים. אחד מן הנגנים, אדם כבן 80, צעד כשהוא מחופש בבגדי אישה ומנגן בבסון (בקצה השמאלי של התמונה). במרכז התהלכה צעדו חברי הגילדות המקצועיות של יהודי העיר. היכולת לעסוק במקצוע מסוים לא הייתה מובנת מאליה, ונדרש אישור מיוחד משלטונות העיר על מנת להקים גילדה מקצועית ולהכשיר בעלי מלאכה. אנשי הגילדות צעדו בקבוצות מאורגנות על פי המקצועות אליהם השתייכו, תוך שהם נושאים עימם את כלי המקצוע ואת האותות שסימלו את האישור שקיבלו.

אחריהם הלכו המורים היהודיים שהגיעו מערים אחרות ללמד בפראג.

אחריהם רכב שמעון ניושטאדטל יחד עם אחרים ממנהיגי הקהילה.

ראשונה צעדה קבוצה של קצבים, כשבראשם אחד מראשי הגילדה כשהוא נושא מפתח גדול. שוליות הקצבים צעדו כשהם מחזיקים בידם גרזן. אנשי גילדת הקצבים, שהייתה אחת הקבוצות החזקות ורבות החשיבות בפראג, נשאה עימה את הכרזה הגדולה שייצגה את כתבי הזכויות שניתנו להם. כרזה נוספת, דומה, נישאה בהמשך התהלכה על ידי קבוצה שנייה של קצבים.

החלקים הבאים מצידו הימני של התחריט לא שולבו בגיליונית: הרופא המכובד, דוקטור מויזיס גומפרס מודר, הלך בראש תלמידיו. אחריהם צעד הרוקח, ליובל מישל ייטלס, יחד עם הספר היהודי, משולם בונדי, ששימש גם כמנתח. בין הצועדים שייצגו את מקצוע הרפואה נמנו שני מעשני מקטרת, מנהג שהפך רווח בפראג בהשפעה שוודית. אז עוד האמינו שעישון טוב לבריאות.

סוף דבר

התהלוכה הייתה הצלחה גדולה, אולם היהודים לא הצליחו להפוך את מפגן העוצמה והעושר ליתרון ארוך טווח. זמן קצר לאחר החגיגות עמדה בוהמיה בפני סכנת פלישה מצד הצרפתים. הקהילה היהודית, כרגיל, הואשמה בבגידה ובריגול למען האויב. היהודים גורשו מן הערים ברחבי בוהמיה, ולא הורשו לחזור לרבות מהן עד שנת 1848.

לאן נעלם חלקה התחתון של גיליונית הזיכרון?

אם נביט שוב בתמונת גיליונית הזיכרון "תביב" נוכל לראות כי הגיליונית מוקפת בשוליים לבנים רחבים משלושה צדדים, ורק בחלקה התחתון אין שוליים.

למעשה הודפסה הגיליונית עם שוליים גם בחלקה התחתון, כפי שניתן לראות מהדפסת הניסיון שבוצעה בבית הדפוס.

בתחתית הגיליונית הודפסה כתובת דו לשונית שנועדה להסביר את מקור האיור המופיע בה.

**מוקדש לתערוכת בולים לאומית 'תביב'
תשנ"א. הבול מראה דוור יהודי לפי פיתוח
נחושת שהודפס בפראג בשנת תקצ"א.**

עברית

*Dédié à l'Exposition Philatélique Nationale «TAVIV» 1960.
Le timbre - poste représente un courrier postal juif,
d'après une gravure sur cuivre, éditée à Prague en 1741.*

צרפתית

למרבה הצער ארעה טעות מביכה ברישום השנה העברית בה צעדה התהלוכה היהודית בפראג. שנת תקצ"א מקבילה לשנת 1831, ועל הגיליונית היה צריך לרשום את שנת תק"א. מנהלי השירות הבולאי החליטו לחתוך את הבושה, פשוטו כמשמעו, ולהנפיק את הגיליונית ללא החלק השגוי.

אחריהם צעדו הפרוונים, חלקם רכובים, כשהם לבושים בבגדים מפוארים ונושאים בידיהם מוטות ועליהן חיות פרווה מפוחלצות. קבוצה שנייה של קצבים נשאה כרזה נוספת. בראשם צעד ילד קטן בגיל 12 ושמו יודה ישרלס (הילד אינו נראה בגיליונית).

את רשימת הצועדים ששולבו בגיליונית הזיכרון חותמים חברי גילדת החייטים, שצעדו כשהם נושאים את דגל הגילדה העשוי פיסות בד רבות וצבעוניות תפורות יחד. אולם לא היה זה סופה של התהלוכה. אחרי החייטים צעדו עושי התחרה, יצרני הכפתורים, והסנדלרים. בעקבותיהם היו שתי שורות של פרשים וביניהם חתן וכלה בלבוס כלולות רכובים על סוסים.

בסוף התהלוכה, על מנת לבדר ולשעשע את הצופים, צעדה קבוצה של שחקנים לבושים בתחפושות שייצגו דמויות מן המסורת המקומית של חבל בוהמיה ומן המיתולוגיה היוונית. בחלק זה ניתן ללמוד עד כמה אימצו יהודי פראג את המסורות המקומיות והכירו לעומק את מנהגיהם של תושבי בוהמיה הנוצרים.

בין היתר ניתן היה לראות בתהלוכה את דמותו של "קליבנה", תחפושת המדמה אדם רוכב על סוס שהייתה מקובלת מאוד על הנוצרים בעונת החגיגות שקדמה לתקופת הפסחא הנוצרית. ליצן בבגדי תינוק הובל בעגלת ילדים כששחקן אחר, לבוש בבגדי אישה, מאכיל אותו בדייסה. אדם נוסף, לבוש גם הוא בבגדי אישה, צעד אחריהם כשהוא נושא בסל שבידו איש זקן קטן מידות. שני אנשי שרירים הלכו כשהם לבושים בתחפושת של הרקולס. אחריהם צעדו ארבעה אנשים שמנים בתחפושת של זלנים עם כרס ענקית. האל בכחוס, דמות חובה בחגיגות הנוצרים, הובל בתהלוכה על גבי חבית יין. את התהלוכה חתמה חבורה עליזה של חוגגים בחתונה כפרית.

בין קבוצות הצועדים לאורך התהלוכה כולה שולבו מנגנים, ליצנים ואקרובטים שנועדו לשעשע את הקהל.

את אחי אנוכי מבקש...

חיפוש קרובים בזמן מלחמת העולם השנייה

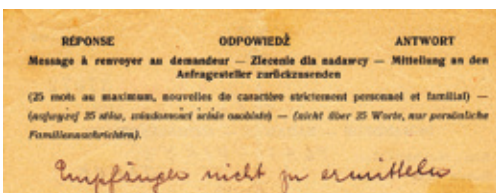
מאת: אלכס זולבסקי

בתקופה שקדמה למלחמת העולם השנייה הוא הצליח להגר מפולין, לעלות לארץ ישראל, ולהתיישב בקיבוץ מעוז חיים. זמן קצר לאחר פרוץ המלחמה פנה יעקב אל הצלב האדום בבקשה לקבל פרטים על משפחתו המאמצת, משפחת רובלסקי. ביום 6 בדצמבר 1939 מילא יעקב טופס של הצלב האדום, מיען אותו אל משפחת זלמן רובלסקי בכפר פיליפוב בפולין, וכתב: "מה שלום המשפחה, והיכן אני מוצא אותם".

זהו אחד הטפסים המוקדמים ביותר שנשלחו מפלשתינה. הטופס הודפס בשלוש שפות: צרפתית, פולנית וגרמנית. על הטפסים הראשונים לא הופיע הלוגו של הצלב האדום.

בצדו השני של הטופס נרשמה בכתב יד התשובה: "השולח לא יקבל תשובה", ללא ציון תאריך. ככל הנראה נרשמו הדברים על ידי הגרמני שהיה אחראי על הכפר פיליפוב, וניתן להבין מכך שהמשפחה אותה חיפשו, לא נמצאה במקום.

תקופה נוראה של אסון ואי וודאות

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, ביום 1 בספטמבר 1939, חרב עולמם של מיליוני אנשים ברחבי אירופה, ובהם היהודים שסבלו מגורל קשה במיוחד. תנאי המלחמה אילצו מאות אלפי אנשים לנטוש את מקומות מגוריהם ולברוח לערים אחרות. חלקם אף עברו לארצות אחרות. המונים נפצעו, ואחרים נהרגו על ידי הכובש או כתוצאה מן ההפצצות. באזורים הכבושים הוקמו גטאות, שתנאי הרעב והמחלות ששררו בהם הביאו למותם של רבים מן היהודים שהיו כלואים בהם. מרבית אלו ששרדו את תנאי הגטו נשלחו למחנות השמדה.

גם מצבם של אלו שלא התגוררו באזורי הלחימה היה קשה מנשוא. ניתוק הקשר עם אירופה יצר מצב של אי וודאות גדולה, ובלב אנשים רבים התעוררה דאגה בדבר מצב קרוביהם בארצות שהיו בלב התבערה.

הצלב האדום נחלץ לעזרה

מאחר מקשרי הדואר הרגילים נותקו, פנו האנשים אל הצלב האדום בבקשה לסיוע באיתור קרובי המשפחה ובירור מצבם. במשרדי הצלב האדום בג'נבה נערמו בתוך זמן קצר כמויות גדולות של מכתבי בקשה שכאלו, ועל מנת שניתן יהיה לטפל בהם הוחלט למסד את העניין, ולהכין טפסים מיוחדים לנושא.

על הטפסים לחיפוש קרובים נדרש הפונה למלא את פרטי האישיים, וכן את פרטיו וכתובתו הידועה של הקרוב אותו הוא מחפש. בטופס הוקצה לשולח מקום לכתיבת 25 מילים בלבד, בהם מותר היה לרשום מידע בעל אופי משפחתי בלבד. בצידו האחורי של הטופס היה מקום ל 25 מילים של תשובה, אותם רשם קרוב המשפחה אם הצליחו לאתרו.

לרבים מהיהודים תושבי ארץ ישראל, או פלשתינה בלשון אותם ימים, היו קרובי משפחה שנשארו בארצות אירופה. במאמר זה בכוונתי להראות דוגמאות של טפסים אשר נשלחו לחיפוש קרובים והוחזרו אל השולח.

יעקב פלסקובסקי מחפש את משפחת רובלסקי

את שני הטפסים הראשונים שבכוונתי להציג קיבלתי מידי אדם אותו הכרתי, תושב קיבוץ מעוז חיים, ושמו יעקב פלס. שם משפחתו המקורי של יעקב היה פלסקובסקי, והוא עברת אותו לפלס כאשר עלה לארץ ישראל.

יעקב פלסקובסקי נולד בפולין, בכפר קטן בשם פיליפוב, ששכן על הגבול עם פרוסיה המזרחית. בילדותו נהרגו שני הוריו בפוגרום שהיה בכפר, ויעקב היתום אומץ על ידי משפחת רובלסקי, שהתגוררה בכפר.

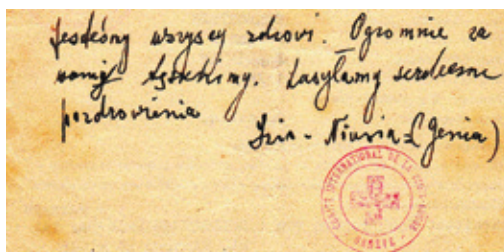
גם על צידו האחורי של טופס זה מופיעה תשובה זהה לקודמת, והוטבעו אותן החותמות ללא ציון תאריך. לימים נודע כי היהודים ברחו מהכפר כאשר הגרמנים נכנסו אליו, וכי בני שתי המשפחות נרצחו בתקופת השואה.

כולנו בריאים, מאוד מתגעגעים...

ביום 16 בפברואר 1940 שלח בנימין גולדשטיין מרחוב מסדה 16 בחיפה, טופס של הצלב האדום השווייצרי. הטופס נשלח אל איצקו אייזיק גולדשטיין בוורשה, רחוב זמנהוף 8. בפנייתו כתב בנימין כי הוא: "מבקש אינפורציה על גולדשטיין לייב + ברנרד מרחוב מיודובה 23 בורשה. (בן 61 שנים)".

כעבור פרק זמן לא ידוע (על הטופס לא נרשם תאריך התשובה) קיבל גולדשטיין מחיפה את הטופס חזרה כשבצידו האחורי נרשמה התשובה: "כולנו בריאים. מאד מתגעגעים אליכם. שולחים דרישת שלום לבבית. איזיה - נושיה (גניה)". על הטופס הוטבעה חותמת הצלב האדום בג'נבה.

מותר היה לכתב רק 25 מילים. במכתב זה ישנם 13 מילים. התשובה לא נותנת שום פרטים נוספים. ככל הנראה נכתבה התשובה לפני סגירת הגטו. רחוב זמנהוף היה בתוך גבולות הגטו, בעוד רחוב מיודובה היה מחוצה לו.

על צידו האחורי של הטופס הוטבעו שלוש חותמות בדיו בצבע אדום:

- חותמת של צלב אדום גרמני: Deutsches Rotes Kreuz/Präsidium/Berlin/Blücherplatz 2
- חותמת האומרת: "הבקשה נמצאת בהמשך טיפול". In die suchkartei aufgenommen/ Wird weiter verfolgt
- חותמת הצלב האדום לג'נבה: Comite International De La Croix - Rouge. Geneve

התשובה הלקונית רק הגבירה את חששו של יעקב לגורל בני משפחתו המאמצת. הוא החליט לפנות שוב, והפעם אל אחת המשפחות האחרות שהתגוררו בכפר. ביום 22 בפברואר 1940 פנה יעקב אל משפחת משה אבא פיבורסקי בפיליפוב, וחיפש דרכם מידע על משפחת רובלסקי. הבקשה הודפסה על הטופס במכונת כתיבה.

Erbittet Nachrichten von: Rubelsky Abraham Zalman.

בשלב זה כבר מדובר בטופס ממוסד, עם סמל הצלב האדום וכותרת רשמית:

Comite International De La Croix - Rouge
Palais Conseil General
Geneve. (Suisse)

אצלנו הכל בסדר...

פריד מטלה, מרחוב נחמני 60 בתל אביב, כתבה ביום 29.3.1940 לפולין וחיפשה את משפחת פריד בעיר סוקולוב פודלסקי, רחוב פרוז'נה 1. היא לא כתבה דבר לנמען.

על הטופס הוטבעה ביום 10 ביוני 1940 חותמת של משרד האינפורמציה של הצלב האדום הפולני בוורשה. כלומר במשך חודשיים וחצי הטופס עשה את דרכו עד לוורשה, ועדיין לא הגיע לעיר סוקולוב.

בצידו האחורי של הטופס יש תשובה באורך 23 מילים: "מטלה יקירה! אצלנו הכל בסדר. למה רבקה שלנו לא כותבת. מוולף לא קיבלנו דבר. דורש בשלום כולם. משפחת פריד. 20.6.1940". על הטופס הוטבעה חותמת הצלב האדום בג'נבה.

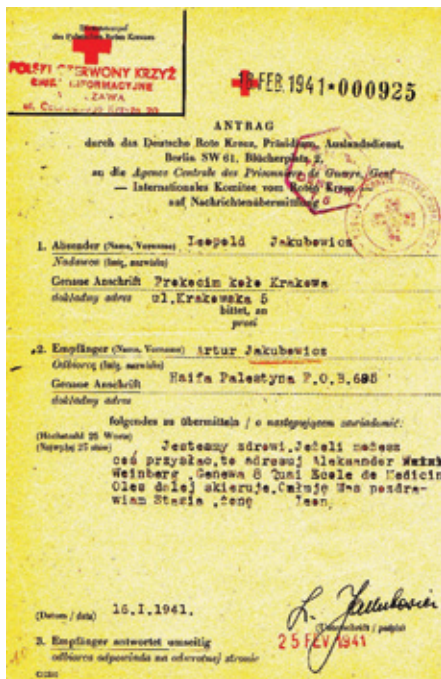
סוקולוב פודלסקי הינה עיר בפולין. בשנת 1931 התגוררו בה 9900 תושבים, כמחצית מהם יהודים. רבים מהם מצאו את פרנסתם במלאכה ומסחר. בחודש ספטמבר 1941 הוקם בעיר גטו, אשר התקיים עד אביב 1943. רוב היהודים נרצחו בגטו והיתר נשלחו לטרבלינקה.

אם אתה יכול לשלוח משהו...

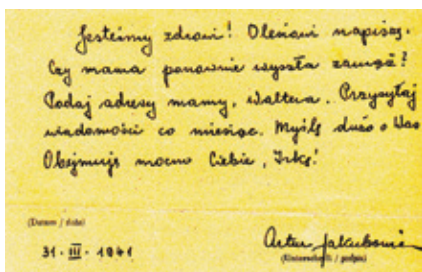
הבקשה הבאה נכתבה בעיר פרוקוצים הסמוכה לקרקוב, על טופס של הצלב האדום הגרמני מברלין 2 Blücherplatz, אשר היה בשימוש בפולין. בראש הטופס הוטבעה חותמת אדומה של הצלב האדום הפולני בוורשה.

ליאופולד יעקובוביץ חיפש ביום 16.1.1941 את ארתור יעקובוביץ מחיפה, פלשתינה, ת.ד. 685. ליאופולד כתב בטופס: "אנחנו בריאים. אם אתה יכול לשלוח משהו, תשלח לכתובת של אלכסנדר וינברג Genewa 8 Quai Ecole de Medicine. אולש יפנה את זה הלאה. מנשק אותכם. מברך את סטש, אשתו. ליאון".

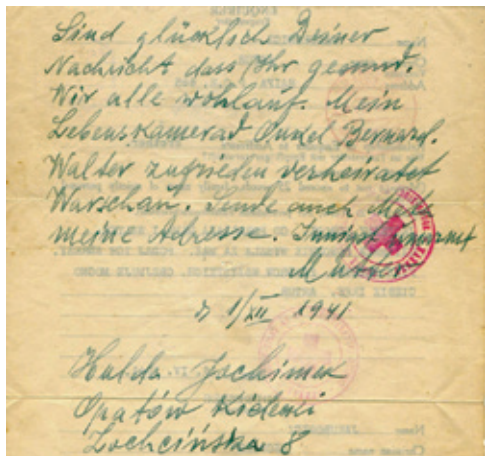
קשה לדעת מדוע ביקש ליאופולד שישלחו לו חבילת מזון או כל דבר אחר דרך משפחת וינברג בג'נבה. הטופס הגיע לג'נבה בתאריך 25.2.1941. הוא הועבר לפלשתינה, שם נבדק בתל אביב על ידי הצנזורה והוחתם בחותמת משושה בצבע סגול. (PALESTINE. PASSED BY CENSOR T6).

ביום 31.3.1941 ענה ארתור מחיפה בצידו האחורי של הטופס הני"ל. "אנחנו בריאים! אכתוב לאלוש. האם אמא התחנתה שוב? תמסור את הכתובת של אמא, וולטר. שלח תשובות כל חודש. אני חושב עליך הרבה. מחבק אותך חזק, את איסקה!" החתום ארתור יעקובוביץ. אינני יודע אם ליאופולד יכול היה לכתוב תשובה כל חודש. ביום 31.3.1941 הגטו כבר היה סגור.

היא מסרה את כתובתה: Hulda Jachimek, Opatów Kielecki התשובה נכתבה בקיצור, וקשה להבין מה בדיוק רצתה להודיע. נראה שהיא התחנתה עם ברנרד.

ביום 16.1.1942 הגיע הטופס לצלב האדום בג'נבה, וב-14 במאי 1942 חזר הטופס לפלשתינה. יש עליו חותמת תאריך עגולה עליה כתוב:

JERUSALEM/PALESTINE/14 maj 1942/POSTAGE PAID

יש גם חותמת משושה בצבע סגול בלתי קריאה של הצנזור הפלשתיני.

הטופס עשה את דרכו הלוך ושוב למעלה משנה. ניתן רק לשער את הסיט הכרוך בהמתנה הממושכת לתשובה מקרובי המשפחה.

"נפטרה"

Camp de Gurs היה מחנה ריכוז שהוקם בצרפת, באזור הרי הפירנאים, קרוב לגבול ספרד. הוא נבנה בחודש מרץ 1939, ונועד בתחילה למעצר של לוחמים ממלחמת האזרחים מספרד אשר עברו בצורה לא לגאלית את הגבול לצרפת. בזמן מלחמת העולם השנייה שינה המחנה את ייעודו, והפך למחנה הסגר לאזרחים לא צרפתיים, אזרחים אחרים שיועדו על ידי הגרמנים לשילוח למחנות השמדה מחוץ לצרפת, אנשים ללא רישום מקום מגורים קבוע, ויהודים, שהיו מיועדים לשילוח למחנות השמדה.

ההערכה היא שלמעלה מ-65,000 אנשים נכלאו במחנה זה מאז הקמתו. דרך המחנה עברו 18,000 יהודים, מתוכם היו 6,500 בעלי אזרחות גרמנית. במחנה היה מחסור במים, והתנאים הסניטאריים היו גרועים מאוד. האוכל היה דל קלוריות, והכלואים לקו בטיפוס ודיזנטריה. 1072 איש מתו במחנה עד מועד סגירתו בחודש נובמבר 1943.

אמה ליכטנברגר, גרמניה ממוצא יהודי שהייתה כלואה במחנה "Camp de Gurs", שלחה טופס של הצלב האדום, שהיה מודפס בשפות צרפתית, גרמנית ואנגלית. על הטופס לא היה לוגו של הצלב האדום. השולחת לא ציינה תאריך. בטופס, שמוען אל זיגפריד רוזנאו בלונדון, כתבה אמה ליכטנברגר בשפה הגרמנית: "אני בריאה. יש לי עדיין כסף". היא גם התעניינה בגורלו של הבן של משפחת רוזנאו.

אמה ליכטנברגר היתה אחותה של בטי רוזנאו. ברטהולד, בנם של הזוג רוזנאו, טבע בזמן המלחמה כאשר שרת על אנית טורפדו אנגלית.

הטופס הגיע לצלב האדום בג'נבה, ונשלח ללונדון, שם עבר את בדיקת הצנזורה הבריטית.

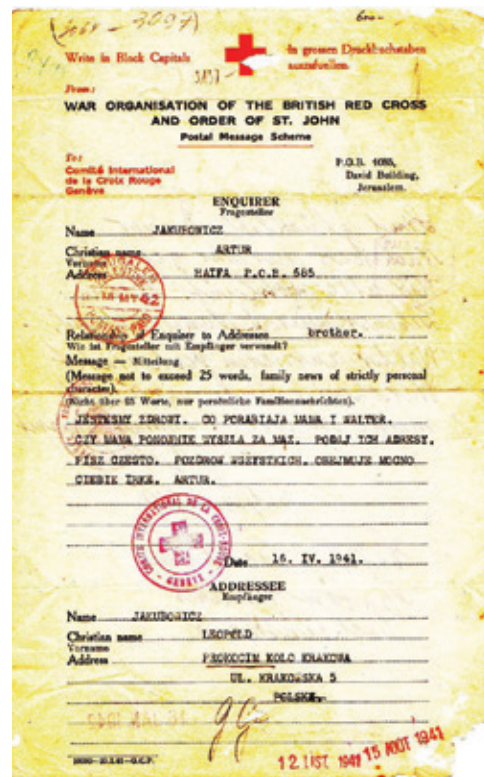
בעיירה פרוקוצים חיו בשנת 1931 כ-8000 תושבים. בשנת 1941 חיברו הגרמנים את פרוקוצים לקראקוב בצורה אדמיניסטרטיבית. במרץ 1941 הוקם גטו בקראקוב, והיהודים מפרוקוצים הועברו אליו. הגטו חוסל בשנת 1943. היום פרוקוצים הינה אחת מהשכונות של העיר קראקוב.

האם אמה התחנתה שנית?

ביום 16 באפריל 1941, כשבועיים לאחר שענה על טופס הפנייה שנשלח מפולין, שולח ארתור יעקובוביץ מחיפה טופס משלו. הוא השתמש בטופס אנגלי של הצלב האדום, שהודפס באנגלית ובגרמנית, אשר היה בשימוש גם בפלשתינה:

WAR ORGANISATION OF THE BRITISH RED CROSS AND ORDER OF ST. JOHN

הוא כתב לאחיו בעיר פרוקוצים ליד קרקוב - פולין. בטופס ציין יעקובוביץ: "אנחנו בריאים. מה עושים אמה וולטר. האם אמה התחנתה שנית. תמסור את הכתובות שלהם. כתוב לעיתים קרובות. תברך את כולם. מחבק חזק אותך את אירקה. ארתור." בתשובתו לטופס ששלח אחיו כבר שאל ארתור האם אמה התחנתה שנית. מזוד. האומנם הטריד נושא זה את מחשבתו, או ששאלה זו נועדה לרמז על משהו אחר? מן התאריכים שעל הטופס ניתן ללמוד שהוא הגיע לצלב האדום בג'נבה ב-15.8.1941, ולפולין ב-12.11.1941. המילה "פולין", שעל הטופס נמחקה, ובמקומה נרשם (Genral Government), gg.

ביום 1 בדצמבר 1941 ענתה אמה חולדה במקום ליאופולד בציוד השני של הטופס. התשובה נרשמה בגרמנית. "אנחנו מרוצים מהידיעה שאתם בריאים. אנחנו בריאים. חברי האהוב דוד ברנרד. וולטר התחנת באופן רשמי".

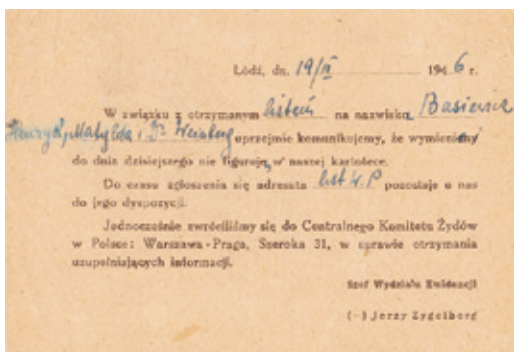
תשובות של רוזנאו נבדקה על ידי הצנזורה הבריטית והטופס הגיע לג'נבה ביום 28.5.1943. מג'נבה נשלח הטופס לצרפת, ומשם למחנה הריכוז Camp de Gurs, שם הוטבעה עליו חותמת הצנזורה האובלית של המחנה.

MINISTERE DE L' INTERIEUR DIRECTION GENERALE DE LA SURETE NATIONALE DIRECTION DU CAMP DE GURS CENSURE No מסתבר כי בשלב זה אמה ליכטנברגר כבר לא הייתה בין החיים. היא נפטרה ביום 12.6.1943 כשהיא בת 69. בראש הדף הראשון של הטופס נרשמה המלה: "décédé".

שם המשפחה של ליכטנברגר נמחק, והכתובת של רוזנאו בלונדון סומנה בחץ. בצד השני של הטופס נכתבה המילה: "retour". את הטופס שלחו לג'נבה ומשם הגיע ללונדון. בלונדון עבר את הצנזורה הבריטית והגיע לרוזנאו. על הטופס יש ארבע חותמות של הצלב האדום.

החיפוש ממשיך

המלחמה נגמרה, ומשפחת יעקובוביץ מחיפה המשיכה לחפש את קרוביה. במענה לפנייה של ארתור יעקובוביץ לארגון יהודי אזורי בלודג', נשלחת אליו ב-26.2.1946 גלוית דואר פרטית ממחלקת החיפושים של הארגון.

על הגלויה שתי חותמות. הראשונה היא חותמת "מחלקת חיפוש קרובים", והשנייה נועדה לשחרר את בגלויה מתשלום דמי הביול: "CORRESPONDENCE/ prisonniers de la guerre" הגלויה נבדקה על ידי הצנזורה הפולנית, שהטביעה חותמת עגולה של הצנזור שמספרו 3138. בתשובה, שנרשמה ביום 19.2.1946 נמסר: "בהתייחס למכתב שהתקבל בקשר לשמות הנריק בסיביץ, מתילדה וד"ר יונברג, אנחנו מודים שהמוזכרים לא מופיעים ברשומות שלנו עד היום". כלומר, לא ידוע מה גורלם.

בתשובתו, שנרשמה בציודו השני של הטופס ביום 30 באפריל 1943, כתב רוזנאו, יהודי גרמני שהתגורר בלונדון: "גם אנחנו בריאים. כל הזמן מחכים לתשובה מברטהולד. תעני מהר. אוהבים בטי וזיגפריד."

הצד הקידמי של הטופס

הצד האחורי של הטופס

מאת: אריה לין

המדובר היה באוצר במשקל של כ-30 ק"ג, שכלל 3000 מטבעות כסף 14 מטילי כסף, ו-700 תכשיטים שונים. בנוסף נמצאו במקום גם כלי אוכל וחפצי אומנות אחרים. מבדיקת המטבעות עולה כי המטמון הוסתר ככל הנראה על ידי אחד מיהודי ארפורט, שביקש להציל את רכושו בזמן הפוגרום שנערך בתושבי הרובע היהודי ביום 21 במרץ 1349. רבים מן היהודים נרצחו בפוגרום זה, והאחרים גורשו מן העיר לאחר שרכושם הוחרם. סביר כי בעל המטמון היה בין הקורבנות, ורכושו נותר מוסתר מעין כל למעלה משש מאות שנים.

לאחר גילוי האוצר החליטה הנהלת העיר ארפורט להציג את הפריטים במוזיאון החדש לתולדות קהילה היהודית בימי הביניים, שהוקם במבנה בית הכנסת העתיק (ראה ידיעה קודמת). קומת המרתף של בית הכנסת הוקדשה כולה להצגת האוצר היהודי. גולת הכותרת של המטמון היא טבעת זהב מהודרת, ששימשה את יהודי ארפורט בתור טבעת נישואין. גובהה של הטבעת הוא 4.70 ס"מ, והיא עשויה זהב טהור. היא מעוצבת בדמות מבנה מפואר בעל צריחים, שנועד לייצג את בית המקדש בירושלים, ושולבו בה המילים "מזל טוב" בעברית. הטבעת שימשה ככל הנראה בטקסי נישואין, וענדו אותה על האצבע שביד הימנית. ביום 11 בפברואר 2010 הנפיק דואר גרמניה בול מיוחד לרגל חנוכת התצוגה במוזיאון, והציג בו את הטבעת הייחודית.

שיחזור בית הכנסת של ארפורט

ארפורט היא עיר גדולה במרכז גרמניה, המונה כ-200 אלף תושבים. בעיר התקיימה קהילה יהודית עוד מן המאה התשיעית לספירה. בסוף במאה ה-11 ניתן לקהילה היתר לבנות בית כנסת, שעבר מספר שינויים ותוספות בנייה במשך תקופה בת כ-250 שנה בהם שימש את יהודי המקום. השינוי העיקרי בוצע בשנת 1266, אז נקבעה צורתו של המבנה כפי ששרד עד היום.

בעקבות מגיפת הדבר ששטפה את אירופה במאה ה-14, הואשמו היהודים בהרעלת הבארות ובהפצת המגיפה. קהילות רבות הותקפו וחרבו, וביניהן קהילת ארפורט. ביום 21 במרץ 1349 נערך פוגרום אכזרי ביהודי ארפורט, רכושם הוחרם והם גורשו מן העיר. שנה לאחר מכן הורשו חלקם לחזור ולהתיישב בעיר, אולם בית הכנסת שהוחרם מהם לא הוחזר לקהילה. מועצת העיר מכרה אותו לסוחר נוצרי, שביתו היה צמוד אליו. הסוחר הפך את בית הכנסת למחסן סחורות, והוא נותר בתפקיד זה למעלה מ-500 שנה. במחצית המאה ה-19 נפתחה בבניין מסעדה גדולה, שהתקיימה שנים רבות ופעלה עד שנת 1980.

שנות ההזנחה הרבות בהן שימש בית הכנסת כמחסן וכאולם אוכל נתנו בו את אותותיהן, והמבנה עמד בפני קריסה. הבעלים החדש, שרכש את המבנה בשנת 1980, ביקש להרוס אותו ולהקים במקום מבשלת בירה. בשלב זה התעוררה מועצת העיר ארפורט, ואחר משא ומתן ממושך רכשה בשנת 1998 את בית הכנסת הרעוע. יותר מעשר שנים ארכה מלאכת השיפוץ של המקום. למרות שחלפו יותר משש מאות שנה מאז חדל המבנה מלשמש כבית כנסת, הצליחו המשחזרים לזהות בבניין את חלקיו המקוריים ולהחזיר לו הרבה מחזותו המקורית מן המאה ה-14. לרגל חנוכת המקום הטבע דואר גרמניה ביום 26 באוקטובר 2009 חותמת מיוחדת.

פרס ע"ש ארתור רובינשטיין הוענק באיטליה לדניאל ברנבוים

ביום 12 בדצמבר 2009 הוענק לפסנתרן הישראלי דניאל ברנבוים פרס מפעל חיים בתחום המוזיקה. המדובר בפרס יוקרתי הנחשב "פרס נובל" של עולם המוזיקה העולמי.

הפרס, הקרוי על שמו של המוזיקאי ארתור רובינשטיין, הוענק זו השנה השלושים בטקס חגיגי שהתקיים בעיר ונציה. דואר איטליה הנפיק לכבוד האירוע חותמת דואר מיוחדת.

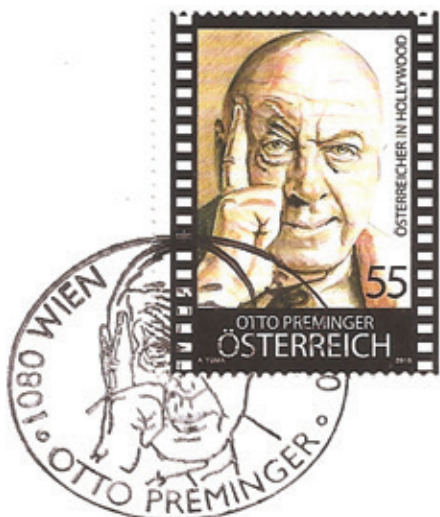
חנוכת המוזיאון היהודי של ארפורט

בשנת 1998, במסגרת עבודות שיקום של אחד המבנים ברובע העתיק של ארפורט, לא רחוק ממבנה בית הכנסת העתיק של העיר, התגלה מתחת לרצפת מרתף הבית מטמון עשיר של זהב וכסף.

הבמאי אוטו פרמינגר בבול אוסטרי

אוטו לודוויג פרמינגר נולד למשפחה יהודית בעיר וינה ביום 5 בדצמבר 1906. תחילה התכוון ללמוד משפטים ולהיות עורך דין כמו אביו, אולם הוא התאהב בתיאטרון והפך לבמאי. פרמינגר ביים את סרטו הראשון בשנת 1931, ובשנת 1936 היגר לארצות הברית שם התפרסם כבמאי מן השורה הראשונה. הוא נפטר בניו יורק מסרטן ריאות ביום 23 באפריל 1986.

במסגרת סדרת הבולים "אוסטרים בהוליווד" הנפיק דואר אוסטריה ביום 5 בפברואר 2010 בול לזכרו של הבמאי המהולל.

שיחזור המקווה של העיר שוודט

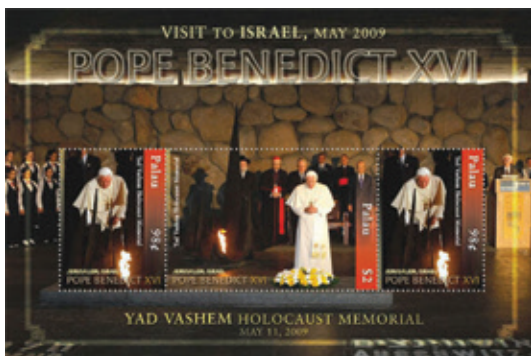
שוודט היא עיר תעשייה השוכנת במזרח גרמניה, על גדת הנהר אודר, בגבול עם פולין. בשנת 1862 בנתה הקהילה היהודית של שוודט בית כנסת בחלקה המערבי של העיר. כחמש שנים מאוחר יותר הצליחו פרנסי הקהילה לרכוש חלקת אדמה נוספת מדרום לבית הכנסת, ולהקים במקום מקווה טהרה ובית מגורים למשפחתו של הבלן שהפעיל את המקווה.

הקהילה היהודית של שוודט נרצחה על ידי הנאצים במלחמת העולם השנייה, והמבנים נותרו כמצבה אילמת. בשנת 2009 השלימו שלטונות העיר לשפץ את המקווה ואת בית הבלן, והם מיועדים לשמש כמוזיאון וכמרכז מידע על תולדות הקהילה היהודית בעיר. לרגל השלמת השיפוץ הנפיק דואר גרמניה חותמת אירוע מיוחדת.

ביקור האפיפיור בארץ הקודש נמשך...

ביקורו של בנדיקטוס ה-16 בישראל ממשיך להניב פריטים בולאיים, המציגים את האפיפיור באתרים דוגמת הכותל המערבי ו"יד ושם".

יום הזיכרון הבין-לאומי לשואה

איטליה הייתה השנה המדינה היחידה, מלבד ישראל, שהטביעה חותמת מיוחדת לציון יום הזיכרון הבינלאומי לשואה. עם זאת, ניתן להניח כי מעת לעת יופיעו חותמות דומות במדינות נוספות, ולאספני היודאיקה יש למה לצפות ביום 27 בינואר בכל שנה.

ביקור נשיא ישראל בארגנטינה

נשיא מדינת ישראל, מר שמעון פרס, נחת ביום 16 בנובמבר 2009 לביקור רשמי בן יומיים בארגנטינה, לשם הגיע בתום ביקור בברזיל. דואר ארגנטינה ציין את האירוע על ידי הטבעת חותמת דואר מיוחדת בה מופיעים סמלי שתי המדינות.

שבויי מלחמה יהודיים במלחמה II

התכתבות של חייל יהודי בצבא יוגוסלביה שנפל בשבי הגרמני

מאת: מנחם לדור

מבוא

מאמרו של אלכס זולבסקי (ידיעות מן השבי, שבל מס' 79) התמקד בהתכתבות שבין חיילים יהודים מארץ ישראל שנפלו בשבי הגרמני (בעיקר ביוון) ובין בני משפחותיהם בפלשתינה. קבוצה זו, שלחמה במסגרות יהודיות מאורגנות במדי בריטניה, ידעה היטב בהיסטוריה שלנו ומתועדת לא מעט. נמנו עליה, אם נזכיר שלושה שמות ידועים בלבד, יצחק בן אהרון (מזכ"ל ההסתדרות ושר), יוסף אלמוגי (שר וראש עיריית חיפה) וחיים גלובינסקי (יו"ר הוועד האולימפי). ההתכתבות של קבוצה זו עם משפחותיהם בארץ מוצאם - ארץ ישראל - רק מובנת וברורה.

בזמן מלחמת העולם השנייה היו קיימות קבוצות נוספות של חיילים יהודים שנפלו בשבי הגרמני, ואני מבקש להרחיב את הדיבור על אחת מאותן קבוצות, זו של חיילי יוגוסלביה היהודים.

מאמרו של מר זולבסקי גרם לי לחזור ולעיין בכתביו של אבי ז"ל, שהשתייך לאותה קבוצה, ולקרא שוב את המאמרים שפרסם על תקופת השבי (יהודים כשבויי מלחמה בגרמניה, ילקוט תש"ח - תשל"ח, התאחדות עולי יוגוסלביה, 1978, עמ' 157-174, וכן: חיילים יהודים מיוגוסלביה כשבויי מלחמה בגרמניה הנאצית, ארגון ותיקי מלחמת העולם השנייה בישראל - קבוצה יוגוסלבית, 1995). בעזבונו נותרו מספר גלויות אותן קיבל בתקופה בה היה במחנה השבויים, כולל גלויה אחת שנשלחה מפלשתינה.

הרקע לנפילה בשבי

ביום 6 באפריל 1941 פלשו צבאות גרמניה ליוגוסלביה, וכעבור עשרה ימים בלבד, ביום 16 באפריל, היא כבר נכנעה סופית. שבועיים לאחר מכן, ב-29.4.41, הורה המפקד הבריטי בדרום הפלופונז היווני לכל הכוחות שתחת פיקודו להתפנות למצרים, והנחה את כל אלו שלא הצליחו להתפנות ללכת לשבי. גם יוגוסלביה וגם יוון נפלו ללא קרב. העובדה שהכוחות הגרמניים עברו למעלה מ-1,000 ק"מ, מגבול הונגריה ועד לדרום יוון, בתוך 23 יום בלבד, מעידה עד כמה דחירתם הייתה מהירה, הכבישים היו ריקים וההתנגדות לא הייתה קיימת.

גלויה שנשלחה מתל-אביב אל השבי ביום 22.11.1942. משמאל לימין: חותמת הדואר של תל אביב, חותמת הצנזור הגרמני, חותמת מושבה של הצנזור האנגלי בפלשתינה, חותמת של הצלב האדום בג'נבה.

ביוגוסלביה נקרא צבא המילואים אל הדגל וביניהם לא מעט אקדמאים יהודים (מהנדסים, רופאים, משפטנים ועוד) שמעולם לא החזיקו בידם רובה. בתוך ימים נפוץ הצבא לכל עבר, ועל היהודים היה לבחור בין כמה חלופות לא מלבבות. ניתן היה להצטרף לפרטיזנים ולהילחם ביערות, לברוח לכיוון הים האדריאטי ולנסות לחצות אותו לאיטליה של מוסוליני, או להניח את הנשק וללכת לשבי הגרמני יחד עם שאר הצבא היוגוסלבי. אבי בחר באפשרות השלישית.

התנאים בשבי

מרבית השבויים בחזיתות המערב והבלקן זכו ליחס "הולם" מצד שוביהם הגרמנים (כלומר: הם לא נרצחו). הסיבה לכך הייתה שהן מדינותיהם והן גרמניה חתמו ואימצו את כללי אמנת ג'נבה משנת 1929 בדבר טיפול בשבויי מלחמה (אותה אמנה שעודכנה בשנת 1949

גלויה שנשלחה אל מחנה השבויים מ-SUSSA (FIUME), אז תחת שלטון איטלקי, כיום רייקה בקרואטיה) ביום 3.9.1942. על הגלויה חותמות צנזורה איטלקית (משמאל ובאמצע) וצנזורה גרמנית (חותמת עגולה באמצע)

מאמרי זה מציין מלאת 100 שנה להולדתו של אבי וכן מלאת 60 שנה לעלייתו ארצה.

גלויה נוספת מ-SUSSA, 30.8.1943. חותמת צנזורה גרמנית. כפינה הימנית העליונה חותמת לא מזהה.

מרבית ההתכתבות של חברי הקבוצה הייתה מטבע הדברים עם קרובי המשפחה ביוגוסלביה, וההתכתבות שלהם עם ארץ ישראל הייתה מעטה יותר ובהכרח נדירה יותר מזו של חברי הקבוצה הארץ ישראלית.

סוף דבר

"בסיום המלחמה נודע לנו כי מפקדי שתי חטיבות הצעדה שלנו קיבלו הוראה לירות בכולנו למוות ביער שבו עשינו את ליל ה-16 באפריל 1945. אבל השומרים שלנו לא ביצעו את ההוראה, וכשהיינו שקועים בשנתנו לרגלי העצים, קמו ונמלטו. שוחררנו בידי גודי הגנרל מונטגומרי לא הרחק מברגן-בלזן, בקרבת המחנה לשעבר לשבויי מלחמה, בפאלינגבוסטל".

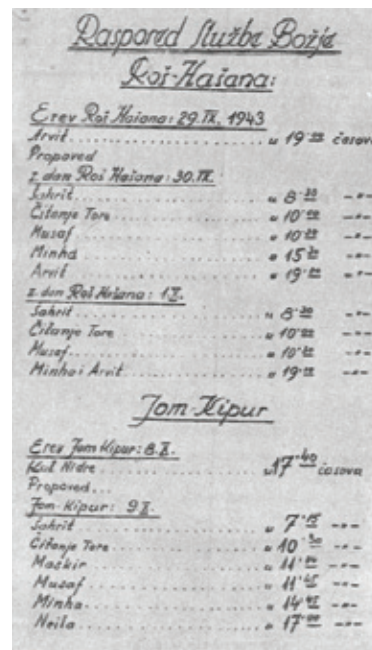
עם השחרור, חזרו מרבית השבויים לקרואטיה/יוגוסלביה רק כדי להיווכח במימדי ההרס. 60,000 מתוך 75,000 יהודי קהילת יוגוסלביה נרצחו, חלקם הגדול על אדמת יוגוסלביה עצמה. על כל אחד היה להחליט כעת על המשך דרכו. יש מביניהם שהחליטו להישאר ולתמוך במשטר הקומוניסטי, יש שהחליטו לחפש עתידם במערב, ומרביתם עלו למדינת ישראל עם הקמתה.

ארבע שנות שבי יוצרות קשרים שלא ניתן לנתק, ואכן חלק מהחוג החברתי של הורי היו אותן משפחות שהיו "שותפות לגורל", ושהתקבצו לירושלים של שנות ה-50, ה-60 ואילך.

בעקבות מלה"ע השנייה ומהווה את הבסיס למצב כיום). לא זה היה המצב בחזיתות המזרח (בריה"מ), והמזרח הרחוק (יפן). כיוון ששתי מדינות אלו לא חתמו על אמנת ג'נבה, זכו השבויים שם ליחס "לא הולם".

יחד עם זאת, הגרמנים לא עמדו בכל כללי אמנת ג'נבה כאשר מדובר היה בשבויים יהודיים. הם רכזו למחנות שבי נפרדים (כגטו, מחנה בתוך מחנה) והם לא הוחזרו למדינות מוצאם (דבר שניתן היה לביצוע במקרה היוגוסלבי, כיוון ששלטון האוסטשה במדינה הקרואטית העצמאית היה בן ברית לגרמנים). במקרה זה אי העמידה של הגרמנים בכללי האמנה הצילה ככל הנראה את חברי הקבוצה הזו.

הקבוצה, שכללה כ-650 קצינים, שהתה בשבי הגרמני 4 שנים, ושחררה רק באפריל 1945. מובן כי שהיה בשבי אינה אלא "העברת זמן לבטלה" (כל עוד התנאים הסביבתיים הרשו זאת והשבויים לא הועברו

סדר התפילות לראש השנה תש"ג - 1943

ממחנה למחנה). אנשי הקבוצה, שרבים מחבריה היו אקדמאים, החלה לנהל לעצמה את החיים. יש מי שלימדו את חבריהם שפות (רוסית, אנגלית, איטלקית, ספרדית/לדינו וכד'), מהנדסים עסקו בהרכבת מכשירים שונים (שני מכשירי רדיו ששימשו לעדכוני מהחזית וכן תנורים), ויש מי שכתבו שירה ופרוזה.

הרב הרמן הלפגוט (לימים צבי עזריה, רבה של סביון) ריכז מספר פעילים שארגנו את הקהילה לחגוג את החגים היהודיים, כולל מקהלה.

אבי למד מחבריו שפות (רוסית, איטלקית, ספרדית) ואף הצליח להעמיק את ידיעותיו בתחום המשפט הימי והבינלאומי, ולכתוב מאמר, שנשלח לימק"א העולמית וזיכה אותו בפרס שני (לא ברור לי איך נשלח).

ההתכתבות

כל הגלויות המוצגות במאמר זה הן גלויות תשובה. השבוי שלח גלויה כפולה אל קרוב המשפחה ועל גלוית התשובה רשם את כתובתו (על פי כתב היד המיוחד של אבי). הגלויות נשלחו חזרה ללא כל צורך בתוספת כסף.

הגלויות עברו צנזורה מחמירה, וכעדות לכך ניתן לראות את החותמות הרבות שהוטבעו עליהן. למרות הצנזורה הצליחו השולחים להעביר מסרים מן הבית אודות גורלם של בני המשפחה. חלק מן השבויים קיבלו רמזים על השמדת משפחותיהם בדמות מסרים דוגמת: "א הלך לבקר את מלאך המוות ורק קדיש נשאר בבית..."

גלויה מ-MAGLIASO, שווייץ, חותמת צנזורה גרמנית

יש שבויים שכותבים עברית... /גדי טסל

והוא כתב אותה באנגלית לאשתו אלישבע. לא ברור מדוע היא נשלחה בשמו של שבוי אחר.

שמו של המחנה שונה על גבי הגלויה בכתב יד. המספר VIII B נמחק ובמקומו נרשם המספר 344. בשיחה עם מר אלכס זולבסקי הובהר לי כי המדובר באותו מחנה עצמו, ששינה בשנת 1943 את שמו ממסלג VIII B לסטלג 344. מעניין כי על הגלויה הראשונה, שנשלחה כאמור בתחילת שנת 1944, לא טרחו לשנות את שם המחנה. בתום המלחמה כתב שלמה סלודש ספר בשם "בכבלי השבי",

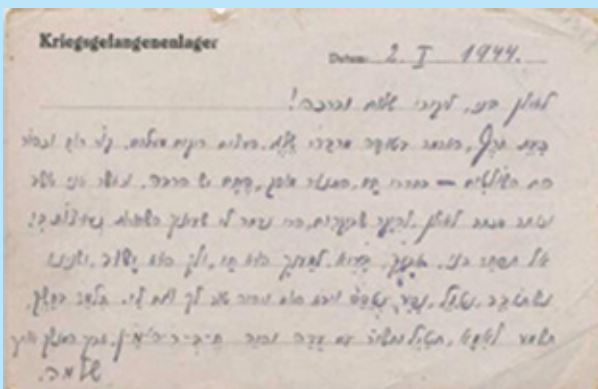
שיצא לאור בשנת 1946 בהוצאת עם עובד. בספר זה פרס שלמה את קורותיו של חיל עברי בשבי הנאצי בין השנים 1940 - 1945.

300 עמודי הספר כוללים בין היתר את הפרקים הבאים: טבורוק, יוון, הנסיגה-1941, מחנה קורינט-עם יצחק בן אהרון, סלוניקי, בדרך למרבורג, מחנה למסדורף, מחנה 'אהרנפורסט', מחנה בלכהמר, רוברט גרובה, מחנה 'בול'נו, מחנות שומברג-בוטין, מחנה פופינג (אוסטריה), מחנה היד (אנגליה). הגלויות

השונות מהוות תוספת חשובה לכתב בספר, ומשמשות כעדות נאמנה לקורותיהם של השבויים הארץ ישראלים בגרמניה הנאצית.

לאילן בני, ליקירי, שלום וברכה

כעת חורף, האדמה עטופה מרבדי שלג. העצים ריקים מעלים. קור רוח וכפור הם השולטים - בחדרי חם, התנור מוסק, פחם יש הרבה. וכאשר אני יושב וכותב מכתב לאילן, להיקר שביקרים, הרי נדמה לי שעיניך השחורות נעוצות בי. אל תפחד בני. אביך בריא. למענך הוא חי, ולך הוא ישוב, ושנינו נשתובב, נטיל, נסע, נטפס, ויבא היום ויהיה טוב לך וגם לי. תלמד בחשק, תשמע לאמא, תטיל ותשיר עם עדה והיה ח-ב-ר-מ-ן. אביך המנשק אותך, שלמה

במאמרו של אלכס זולבסקי (ידיעות מן השבי, שבל מס' 79) מופיעות שתי גלויות שנשלחו בשנת 1942 לארץ ישראל על ידי חייל ארץ ישראלי בשם שלמה סלודש בעת שהיה כלוא במחנה השבויים סטלג VIII B. המחנה שכן כשלושה קילומטרים מן העיירה למסדורף שבמזרח גרמניה (כיום נמצאת העיירה בשטח פולין, והיא נקראת בשם למבינוביץ').

במאמר זה ברצוני להציג שתי גלויות נוספות שנכתבו על ידי אותו אדם כשנתיים מאוחר יותר. גלויות אלו מעלות נקודות חדשות ומעניינות בכל הקשור להתכתבות ממחנות השבויים.

הגלויה הראשונה נכתבה ביום 2 בינואר 1942, ממסלג VIII B, קומנדו E591. בשונה מיתר הגלויות שנשלחו אל אלישבע, רעייתו של שלמה, נשלחה גלויה זו אל אילן, בנו הקטן.

המיוחד בגלויה זו היא העובדה שהיא נכתבה בשפה העברית, תוך ניקוד חלק גדול מן המילים. (ראה במסגרת) לא ברור כיצד הרשתה הצנזורה לשלמה סלודש לכתוב בעברית.

הגלויה השנייה נכתבה כעשרה חודשים מאוחר יותר, בחודש אוקטובר 1944. היא נשלחה אל אלישבע סלודש, ברחוב המלך ג'ורג' 93 בתל אביב, אולם שמו של השולח שונה. בחזית הגלויה נרשם אדם בשם "שלמה לנדמן, מספר שבוי 6709" כשולח המכתב.

מכתב היד ברור כי גם גלויה זו נשלחה על ידי שלמה סלודש,

להפעיל את כל החושים

סדרת בולים חדשה שהנפיק דואר פורטוגל פונה אל כל חושיו של האספן

חוש הטעם
ניתן לטעום עם הלשון את הארטיק שבבול.

חוש המישוש
כתם הצבע הנשפך מתוך השפופרת הודפס בתבליט וניתן למשש אותו.

חוש הריח
בעת הדפסת הבול שולבו בו חומרי ריח המפיצים ניחוח של קפה מהביל.

חוש השמיעה
השופון מודפס מחומר קשיח עם גבשושיות, המשמיעות קול כאשר מגרדים את פני הבול.

חוש הראיה
עדשות המשקפיים מודפסות בהולוגרמה היוצרת אפקט צבעוני.

התאחדות בולאי ישראל מציעה למכירה

הגדה בולאית לפסח

מאת משה רימר

הגדה מפוארת עם הטקסט המסורתי ובו משובצים סיפורים אודות בולים ומעטפות הקשורים לחג הפסח. מעניין ביותר ומקורי.

**מחיר לעידוד הבולאות 40 ₪,
לחברי ההתאחדות 35 ₪**

תודה על תרומת בולים לנוער

- לאופשובסקי משה, מיחיעם
- לדליה יעל הוכנר על האוסף של ההורים גל וענבל הוכנר
- לדני פושר, מת"א
- לווידלשטיין שארל, מפ"ת
- לליון אבנר, מכפר-סבא
- לאילן טל לזכרה של לין זוסמן ז"ל
- לאורי עץ חיים, מקיבוץ עין חרוד מאוחד
- לרם רן, מב"ש
- למשה קול-קלמן, מקיבוץ להב
- לשלמה גוטקינד, מת"א
- ליצחק ברק, מראשל"צ
- לזהר נוי, מת"א
- לתמר לרנר לזכרו של נחמיה שכטר ז"ל
- למשה בורשטיין, מירושלים
- לתמר נחום לזכרו של אליהו נחום ז"ל, מירושלים
- למשפח' רייך, מפ"ת
- לאריה ובת-שבע סנה, מירושלים
- לאורה וגלעד הראל, מאשדוד
- לירדן ענב לזכרו של מיכאל ענב ז"ל
- לאורלי פרינדלנדר וגילי פז לזכרו של יונה זבין ז"ל
- לדוד גדליה, מראש-העין

תודה על תרומת ספרים לספרייה

- ללאה איכנברג, מת"א

הבול הראשון של פולין

בשנת 2010 מלאו 150 שנה להנפקת הבול הראשון של פולין, בתקופה בה הייתה נתונה תחת שלטון רוסיה הצארית. גם הנקודה היהודית לא נעדרת מן הסיפור המרתק.

מאת: אלכס זולבסקי

הרקע להנפקת הבול

בסוף המאה ה-18 בעקבות קנוניה שהתרקמה בין רוסיה, פרסיה ואוסטריה, בוטלה עצמאותה של ממלכת פולין, והיא חולקה בין

שלוש המעצמות. רוסיה הצארית סיפחה אליה את חלק הארי של ממלכת פולין, שהפכה לחלק מן האימפריה הרוסית.

במחצית המאה ה-19 הסכימו הרוסים להקל במידת מה את אחיזתם בפולין, ולתת לתושבים במידה מסוימת זכויות לניהול עצמי של ענייניהם. כך לדוגמה הופרדו בשנת 1858 שירותי הדואר של פולין מאלו של רוסיה, ובשנת 1860 ניתנה לפולין הרשות להנפיק בולי דואר משלה.

הנקודה היהודית

מאחר ולפולין לא היה כל ניסיון קודם בהדפסת בולים, ביקשו השלטונות את עזרתו של המכונאי והממציא הטוב ביותר שהתגורר בוורשה באותה עת, יהודי בשם אברהם ישראל שטפל.

אברהם ישראל שטפל נולד למשפחה יהודית ענייה בוורשה בשנת 1814. מצבה הכלכלי של המשפחה לא אפשר לאברהם הצעיר להמשיך בלימודיו, ומיד לאחר שסיים את בית הספר היסודי היהודי נאלץ לצאת לעבודה. הוא למד לתקן שעונים והחל לעבוד בוורשה כשען. שטפל למד בכוחות עצמו את השפה הפולנית, דבר שאפשר לו לקרא ספרים מדעיים טכניים ולהרחיב את ידיעותיו. בנוסף להתעסקות בתיקון שעונים תכנן ובנה שטפל להנאתו מתקנים מכניים שונים. גולת הכותרת של יצירותיו הייתה מכונת חישוב, אריתמומטר, אותה הציג בביתן הרוסי שהוקם במסגרת התערוכה הבין-לאומית בלונדון בשנת 1851. עבור יצירתו זו זכה שטפל במדליה ובפרס, ולכתבות אוהדות בעיתונות היהודית של אותם ימים. שטפל נפטר בשנת 1886. בחלק מן המקורות רשום שמו בתור סטפל.

הכנת הבול

כמודל לעיצוב הבול הפולני אומץ הבול הראשון של רוסיה הצארית, שכלל במרכזו את דמות הנשר הרוסי בעל הראש הכפול, ובארבע פינות הבול נרשם הערך הנקוב - 10 קופיקות. מתחת לנשר נרשמה באותיות פולניות (ולא ברוסיות) הכתובת "ZA LÓT KOP 10" שפירושה "10 קופיקות ללוט אחד" (לוט [Łut] היא יחידת משקל שהייתה נהוגה ברוסיה עד סוף המאה ה-19, והייתה שווה בערך ל-12.7 גרם). על רקע הנשר הרוסי תוכנן להדפיס גם את דמותו של הנשר הפולני בעל הראש האחד, אולם דבר זה לא יצא אל הפועל מסיבה שתפורט בהמשך המאמר.

הבול הפולני נועד לשימוש בתוך גבולות רוסיה הצארית בלבד, שכללה את רוסיה, פולין והנסיכות הגדולה של פינלנד. עבור מכתבים שנועדו למשלוח לארצות חוץ היה צורך לשלם במזומן והם נשלחו בלי בולים. עבור מכתב שמשקלו היה עד לוט אחד היה צורך להדביק בול אחד של 10 קופיקות, ועבור כל לוט נוסף היה צריך להדביק בול נוסף. הגלופות ששימשו להכנת הבול הוזמנו מן הבנק הפולני, והן בוצעו בידי חרט פולני בשם הנריק מאייר. הוא הכין שתי גלופות: אחת להדפסת הצבע האדום והשנייה להדפסת הצבע הכחול.

הדפסת הבולים

לבקשת רשויות הדואר של פולין תכנן שטפל ובנה מכשב חדשני להדפסת בולי דואר, בעזרתו ניתן היה להדפיס את שני הצבעים, הכחול

השתמשו רק בבולים רוסים. למעלה משישים שנה נאלצו הפולנים לחכות עד שזכו שוב, בעקבות מלחמת העולם הראשונה, להדביק על מכתביהם בולים פולניים.

בינואר 2010 הנפיק דואר פולין גיליונית זיכרון חגיגית לציון מלאת 150 שנה לבול הפולני הראשון. בגיליונית מופיעה מעטפה שנשלחה בשנת 1860 מן העיר קלבריה שבדרום פולין אל עיר הבירה, וורשה.

והאדום, במהלך אחד, בלי להעביר את הנייר ממכשש למכשש. למכונת דפוס זו הייתה יכולת הדפסה של 12,000 בולים לשעה, והיא חישיבה תוך כדי פעולתה את מספר הבולים שהודפסו. מכונה חדשנית זו הייתה נושא להתפעלות במשך זמן רב. בנוסף בנה שטפל גם מכונה לנקוב בולים. על הבולים, שהודפסו בשיטת בלט, תוכנן במקור להדפיס גם את סמל הנשר הפולני, אולם דבר זה לא התאפשר. הניר להדפסת גיליונות של 100 בולים כוסה בדבק בצורה ידנית ובעזרת גליל פלדה מצופה בברד, דבר שעיבה את הניר, ומכונת הדפוס לא יכלה להדפיס את סמל הנשר הפולני הקטן על הבולים. על דוגמאות הבולים שהודפסו על נייר ללא דבק הופיע סמל הנשר הפולני. סך הכול הודפסו 3 מיליון עותקים מן הבול הראשון של פולין. עם הפסקת השימוש בבולים נותרו במחסני הדואר 208,515 בולים, שהושמדו.

השימוש בבולים

ביום 1 בינואר 1860 הונפקו הבולים למכירה בבתי הדואר. הדואר הרוסי שלא ידע מראש על הכוונה להדפיס את הבול אישר אותו בדיעבד כשלושה חודשים מאוחר יותר. בשנת 1863 פרץ בפולין מרד כנגד השלטון הרוסי, בניסיון להשיג עצמאות. המרד דוכא ביד קשה, ובמסגרת צעדי העונשין שהפעילו הרוסים הוחרמו בשנת 1864 מכונות הדפוס של פולין. ביום 1.4.1865 הורו השלטונות הרוסים על הפסקת השימוש בבול הפולני, ומאותו זמן

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאוייר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

האפס השמן והאפס הרזה

בשנת 1902 התלבט דואר איסלנד בבעיה מה לעשות עם עודף גדול של בולים ישנים. הפתרון שנבחר יצר עבור אספני הבולים תחום חדש של איסוף ומחקר

המשימה שהוטלה עליו קשה לביצוע. ערכת האותיות שהייתה ברשותו לא הכילה מספיק סימנים שיאפשרו להרכיב 50 עותקים של הכתובת המבוקבת.

חשבון מהיר גילה כי עליו לארגן את כמות הסימנים הבאה:
50 עותקים של האותיות והספרות **I, G, L, D, 2, 3** - (מקף).
100 עותקים של האותיות והספרות **0, I** ' (גרש).
אבל פשוט לא היו לו 100 עותקים של הסימנים הנדרשים בסוג הפונט שבחר הדואר!

מה עושים?

מנהלי הדואר נאלצו להתפשר על איכות ההדפסה, והרשו למנהל בית הדפוס להשלים את הסימנים החסרים מתוך ערכה של פונט אחר. כעת, משהוסר המכשול, הרכיב בית הדפוס במהירות את לוח ההדפסה, תוך שהוא משלב בו סימנים משתי ערכות הפונטים בלי כל הבחנה. בעזרת לוח ההדפסה הוטבע הדפס הרכב על גיליונות הבולים, חצי גיליון בכל פעם. ההדפסה נמשכה לאורך כל שנת 1903, תוך ריקון המלאי הגדול שהצטבר במחסני הדואר. לאנשים שעדיין היו ברשותם חצאי גיליונות או גיליונות שלמים מן הבולים הישנים הוצעה האפשרות לגשת ישירות לבית הדפוס, ולהוסיף על המלאי שברשותם את הדפס הרכב.

איסלנד מכניסה לשימוש בול חדש

בחודש אוקטובר 1902 הכניס דואר איסלנד לשימוש סדרת בולים חדשה ועליה דמותו של מלך דנמרק, קריסטיאן ה-9 (איסלנד נשלטה באותם ימים על ידי דנמרק). סידרה זו נועדה להוציא מתוקף את הבולים שהיו בשימוש קודם לכן.

על מנת שלא לפגוע באלו שהיה ברשותם מלאי מן הבולים הישנים, הודיע דואר איסלנד לתושבים כי הם יכולים לגשת לבתי הדואר ולהחליף את הבולים הישנים בבולים חדשים.

זו הייתה הצעה הוגנת, ורבים מתושבי איסלנד ניצלו את ההזדמנות שהוצעה להם. שלטונות הדואר לא שיערו כי בידי הציבור מצויה כמות כל כך גדולה מן הבולים הישנים, והפתעו מאוד כאשר היו גם רבים שהחזירו לבתי הדואר גיליונות שלמים וחצאי גיליונות של בולים ישנים. השיא היה כאשר מספר סוחרי בולים שהחזיקו מלאי גדול של גיליונות שלמים הגיעו לסניפי הדואר וביקשו להחליפם בגיליונות של בולים חדשים.

מה לעשות בבולים הישנים?

במחסני הדואר הצטברו והלכו ערימות גדולות של בולים ישנים שיצאו מתוקף, ומול המראה הזה נאלצו מנהלי הדואר לשקול מחדש את החלטתם הקודמת להשמיד את הבולים. פשוט חבל היה להשמיד כל כך הרבה בולים, במגוון ערכים נקובים שהתאימו לתעריפי המשלוח. לאחר דיונים ממושכים הוחלט להאריך את תוקף הבולים הישנים למשך שנה אחת נוספת, ולחזור ולמכור לציבור את המלאי שהצטבר במחסנים.

בנוסף הוחלט כי על הבולים הישנים יתווסף הדפס רכב שיבהיר לציבור כי הבולים האלו יישארו בתוקף רק עד סוף שנת 1903.

הזמנת הדפסי הרכב

באיסלנד, שהייתה בתחילת המאה ה-20 מדינה נידחת ולא מפותחת, לא היו קיימים בתי דפוס משוכללים. את הבולים נהוג היה להדפיס במדינת האם, דנמרק.

מנהלי הדואר פנו אל בית דפוס קטן בעיר הבירה, ריקויק, וביקשו ממנו להכין גלופה שתאפשר להדפיס על הבולים את המילה האיסלנדית **GILDI** שמשמעותה "תקף", ואת השנים בהם יהיו הבולים בתוקף, שנת '02 ושנת '03.

הדואר הנחה את בית הדפוס להכין גלופה שתאפשר להדפיס בכל פעם חצי גיליון (50 בולים).

מנהל בית הדפוס ניגש מיד למלאכה, אולם גילה מהר מאוד כי

האספנים באיסלנד נוהגים לציין עובדה זו בעזרת צירופי האותיות w (רחב) ו-n (צר). הבול יכול להיות מוגדר בתור ww (שני האפסים רחבים), nn (שני האפסים צרים), wn או nw. עוד גילו האספנים כי האפס שהיה שייך לערכת הדפוס המקורית היה רחב, דבר המסביר את העובדה שמספר האפסים הרחבים אותם ניתן למצוא על בולים גדול בהרבה ממספר האפסים הצרים.

אי, אי, אי (או ליתר דיוק - I, I, I)

בתוך הכתובת שעל הבול משולבות שלוש אותיות I, אולם אחת מהן (הראשונה) היא אות איסלנדית מיוחדת עם גרש מעל האות. אות זו לא הייתה במחסור, ולכן לא ניתן לאתר בה הבדלים. יש למקד את תשומת הלב בשתי האותיות האחרות שבתוך המילה GILDI. הבולאים האיסלנדיים החרוצים חקרו ומצאו כי האות החריגה לא התאימה לחלוטין ליתר האותיות והיא בולטת מעט כלפי מטה יחסית ליתר האותיות שבמילה. ניתן למצוא את האות ה"בעייתית" הן באמצע המילה והן בסופה, אם כי הסיכוי למצוא את האות החורגת בסוף המילה גדול פי 5 מהסיכוי למצוא אותה באמצע המילה. סימן היכר נוסף לאות החריגה הוא פגם קל בחלקה העליון של האות, הנראית כאילו היא לא הודפסה היטב.

גרש וצרות אחרות

איתור ההבדלים בין שני טיפוסים הגרשים הקיימים בבולים (אחד מהם צר יותר) קשה מאוד. הרכבת אוסף שלם של בולי Í GILDI זו משימה קשה. קיימים סוגי בולים רבים עליהם הוטבע הדפס הרכב, שילובים שונים של הסימנים, שני צבעי הדפסה (אדום ושחור), ושפע עצום של טעויות ושגיאות.

האתגר הבולאי

ערוב סוגי האותיות יצר אתגר בולאי המזמין את האספנים של בולי איסלנד להתמודד איתו. כאשר הגיעו הבולים עם הדפס הרכב לידי אספני הבולים, הם הבחינו שלא כל האותיות המוטבעות על הבול זהות. בגלל שבית הדפוס הרכיב את לוחות ההדפסה משני סוגי פונט שונים, בלט הבדל זה למי שבחן את הבול. ההבדלים יכולים כמובן להתגלות רק באותם סימני דפוס מהם צריך היה המדפיס 100 עותקים, ונאלץ לקחת סימנים מערכה שונה. לגבי הסימנים I, O, ' (גרש) נדרש האספן להחליט האם האות שעל הבול נלקחה מן הערכה המקורית, או מן הערכה המשלימה.

האפס השמן והאפס הרזה

ההבדל הבולט ביותר מצוי בין שני סוגי הסיפרה 0 בהם נעשה שימוש. אחד מן האפסים רחב יותר מהשני. הקוראים מוזמנים להביט היטב בשלוש הדוגמאות שצורפו למאמר. האם שני האפסים המופיעים על הבול זהים? האם אחד מן האפסים רחב יותר מן השני? מי רחב יותר, האפס הימני או האפס השמאלי? אם המשימה אינה פשוטה גם כאשר הבולים מודפסים בהגדלה גדולה, ניתן לשער עד כמה מאתגרת המשימה לבחון אותיות אלו על הבולים בגודל המקורי. מספר גדול של מחקרים בולאיים נערכו במשך השנים על ידי אספני בולי איסלנד. הם הצליחו לשחזר את מבנה לוח ההדפסה כולו, וגילו כי אין שום חוקיות בשילוב שני סוגי האפס בהדפס הרכב שעל בול מסוים. יש מצבים בהם שני האפסים רחבים, שני האפסים צרים, האפס הימני צר והשמאלי רחב, או האפס הימני רחב והשמאלי צר.

רומניה אומרת לא לאלילות

ביום 6 באוקטובר 2009 הנפיק דואר רומניה בול ובו קריאה נגד האלילות בעולם.

אסטוניה זוכרת את סיום מלחמת העצמאות שלה

בתקופה שלאחר מלחמת העולם הראשונה, בין השנים 1918 ו-1920, התנהלה מלחמה עקובה מדם בין כוחות הצבא של רוסיה הסובייטית ובין חיילי אסטוניה שנאבקו על עצמאות המדינה. ביום 2 בפברואר 1920, בתום משא ומתן ממושך, הסכימו הרוסים לוותר על תביעתם לשלטון באסטוניה, ולהעניק לה עצמאות. ביום 2 בפברואר 2010 הנפיק דואר אסטוניה בול לציון מלאת 90 שנה להסכם השלום.

מאחר ואסטוניה נמצאת בתקופת מעבר לשימוש במטבע האירופי, הורו, מצוין הערך הנקוב בבול הן במטבע הישן (הקרון) והן ביורו.

מלכודת לסרטנים באיי סט' פייר ומיקלון

ביום 10 במרץ 2010 הונפק הבול המציג את אחד מענפי הכלכלה של תושבי המקום.

לאלילות גלויה, שהובילה לא אחת למעשי הרג של המפגינים.

ביום שבת, 20 בינואר 1990 הפגינו המונים מתושבי באקו, בירת אזרבייג'אן, כנגד שלטונות ברית המועצות. המצב הסלים המהירות והצבא הרוסי פתח באש חיה לעבר המפגינים. בסופו של יום אלים רווי דמים נמנו למעלה מ-130 הרוגים ויותר מ-800 איש נפצעו במהומות. יום זה נחשב באזרבייג'אן כיום הרשמי בו היא התנתקה מברית המועצות (למרות שהכרזת העצמאות הפורמאלית התרחשה רק כשנה מאוחר יותר), והוא מצוין כיום אבל לאומי.

ביום 20 בינואר 2010 הנפיק דואר אזרבייג'אן גיליונית זיכרון ליום הטבח של "השבת השחורה".

יובל חמישים לאיי וואליס ופוטונה

קבוצת איי וואליס ופוטונה מורכבת משלושה איים ראשיים השוכנים במערב האוקיינוס השקט, בסמוך לאיי פיג'י. החל מסוף המאה התשע עשרה היו האיים חלק מן המושבה הצרפתית של קלדוניה החדשה. בשנת 1959 התקיים באיים משאל עם, בו הוחלט להעניק לתושבים מעמד של טריטוריה צרפתית נפרדת. ביום 27 בדצמבר 2009 הנפיק דואר וואליס ופוטונה בול מיוחד לציון מלאת יובל למשאל העם.

"תנועת התיקון" בסוריה

בשנת 1970 תפס שר ההגנה דאז של סוריה, חאפז אל אסד, את השלטון במדינה, ומאז מחזיקה משפחתו בהנהגת סוריה. ההשתלטות על מוסדות השלטון כונתה בטרמינולוגיה הסורית בשם "תנועת התיקון", ונועדה לתקן את השחיתות של ההנהגה הקודמת. ביום 16 בנובמבר 2009, לרגל מלאת 39 שנים לעלייתו של משפחת אסד לשלטון, הנפיק דואר סוריה בול ועליו הבניין בו שוכן משרדו של ראש ממשלת סוריה.

"היום הלאומי" בערב הסעודית

ביום 23 בספטמבר 1932 הצליח המלך עבדול עזיז לאחד תחת שלטונו את כל שטחי ערב הסעודית. יום זה, המכונה בסעודיה בשם "היום הלאומי", מצוין החל משנת 2005 כחג לאומי. ביום 18 בנובמבר 2009 הנפיק דואר ערב הסעודית בול מיוחד לציון היום הלאומי.

"השבת השחורה" או "טבח ינואר" באזרבייג'אן

בסוף שנות ה-80 של המאה הקודמת הייתה ברית המועצות נתונה במצב של תוהו ובוהו, כשרבים מאזרחי המדינות שהיו חברות בה מבקשים להתנתק ממנה ולקבל עצמאות. המחאה הקולנית גלשה במקרים רבים

סרביה מציגה את קטלוג "מיכל"

בשנת 1910 החל סוחר בולים גרמני בשם הגו מיכל להפיץ מחירון בולים בשפה הגרמנית. היקף המחירון הלך ותפח, וכעשר שנים מאוחר יותר היה צורך להפריד אותו לשני כרכים, "אירופה" ו-"מעבר לים". זו הייתה תחילתו של אחד מן הקטלוגים הבולאיים המובילים בעולם. ביום 23 באוקטובר 2009 הנפיק דואר סרביה בול שנועד לציין מלאת 100 שנה לקטלוג.

חינוך לעיוורים בתאילנד

ביום 12 בדצמבר 2009 הנפיקה תאילנד בול המצדיע למאמצים המוקדשים להעניק לעיוורים חינוך וכישורי חיים.

בול צדקה בדנמרק

דואר דנמרק הנפיק ביום 5 בינואר 2010 בול צדקה שנועד לאסוף כספים לטובת ילדים חולי סרטן.

הבול מציג את במת האופרה ועליה התפאורה המרשימה שהוכנה עבור האירוע המוזיקלי.

יובל 550 שנה לאוניברסיטת באזל

אוניברסיטת באזל הוקמה במחצית המאה החמש עשרה על פי אישור מיוחד שהוענק לעיר על ידי האפיפיור פיוס השני. זו האוניברסיטה העתיקה ביותר של שווייץ, ו-550 שנה מאוחר יותר לומדים בה למעלה מ-11 אלף סטודנטים.

דואר שווייץ הנפיק ביום 4 במרץ 2010 בול בעיצוב מעניין, המתאר את מערבולת הידע שהצטבר בין כותלי המוסד הוותיק.

מסוק במקדוניה

כחלק מסדרה מתמשכת המציגה אמצעי תחבורה שונים הנפיקה מקדוניה ביום 10 בפברואר 2010 בול המתאר מסוק לשימוש אזרחי.

איסוף עדרי הצאן באיסלנד

גידול כבשים מהווה ענף חקלאות רב חשיבות באיסלנד. באי הצפוני יש למעלה מחצי מיליון כבשים, פי שניים ויותר ממספר התושבים במדינה. מרבית השנה חיות הכבשים באופן חופשי ללא השגחה בשדות המרעה הקיציים שברחבי האי, אולם לאחר עונת ההמלטה נהוג לאסוף את הכבשים על מנת לסמן את הטלאים החדשים שנולדו. כל טלה מסומן באמצעות תג המוצמד לאוזנו, ומציין למי הוא שייך.

מלאכת איסוף הצאן מלווה בחגיגות רבות, ומהווה מרכיב חשוב במסורת המקומית של תושבי איסלנד. דואר איסלנד הנפיק ביום 16 בספטמבר שני בולים המתארים את איסוף הצאן למכלאות לקראת עונת החורף.

אהבה בסלובניה

ביום 28 בינואר 2010 הנפיק דואר סלובניה בול חמוד המוקדש ליום האהבה.

ליווי בולאי לאירוע מוזיקה באוסטריה

דואר אוסטריה החליט להנפיק ביום 28 בפברואר 2010 בול מיוחד לרגל פתיחת האופרה "מדיאה" בבית האופרה של וינה.

27.1.2010
חותמת יום הופעה
שנה 50
לליונס ישראל

27.1.2010
חותמת יום הופעה
שנה 150 לארגון אליאנס
"כל ישראל חברים"

27.1.2010
חותמת יום הופעה
יום הזיכרון
הבין-לאומי לשואה

25.1.2010
חותמת אירוע
60 שנה לנשיאותו של
הרבי מליובאוויטש

3.1.2010
חותמת יום הופעה
תווית ביול
ציפורי ישראל

14.4.2010
חותמת יום הופעה
חידושים ישראליים

2.3.2010
חותמת אירוע
יריד הבולים
מרץ 2010

27.1.2010
חותמת יום הופעה
תווית ביול
שחפית ים

27.1.2010
חותמת יום הופעה
ציפורי ישראל

27.1.2010
חותמת יום הופעה
שנה 50
להתיישבות בערבה

14.4.2010
חותמת יום הופעה
תווית ביול
פלמינגו מצוי

14.4.2010
חותמת יום הופעה
ספרי ילדים

14.4.2010
חותמת יום הופעה
מחוות ירושלים לקורבנות
מגדלי התאומים

14.4.2010
חותמת יום הופעה
60 שנות ידידות
ישראל - קנדה

14.4.2010
חותמת יום הופעה
יום הזיכרון לחללי מערכות
ישראל

תרום
בולים
לחוגי
הנוער

קונטרס בולי "הישראלי" - הדפסה שביעית

בולי מידן ראובן

קונה ומוכר בולים
בולי ישראל, שנתונים,
תוויות קלוסנדורף, סימה ובולי זרחן שונים
טל' נייד: 052-8301265

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה,
נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.
ניתן לעשות הזמנה בדאר.
סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב www.bait-tov.com

בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות,
בולי ישראל, חותמות, אלבומים ואביזרים.
שילחו 200 בולי ישראל משומשים כלשהם (לא שונים)
רחוצים, נקיים ולא פסולים, ותקבלו סדרות בולי חו"ל.
ת"ד 2275 בת-ים 59121, טל/פקס: 03-5535313

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה,
הופיע מחירון בולי ישראל 2008
בולי הרשות הפלסטינאית

מבצע:
הויד שקוף ושחור, 120 ש"ח

יבוא אלבומי IMPORTA והויד
רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871
טלפון סלולארי: 0545-390225; אי-מייל: gil-adi@zahav.net.il

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם
ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים,
זרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים
נציג בלעדי של DAVO-MICHEL
אלנבי 94 תל-אביב (במרתף)
טל: 03-5605755; פקס: 03-5605430
email: stamps.center@gmail.com

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD,
JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue
Ask about special low vendor commission rates
P.O.Box 8101 - TRENTON NJ 08650 USA
E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET
Phone: 609-298-2891

קונים בלבד !
קונים אוספים ולוטים של מעטפות ומכתבים
שעברו בדואר מפלשתינה וישראל
(לא מעטפות יום ראשון)
תשלום מידי

אמנות מוצרים בולאיים (ישראל) בע"מ

טל. 03-5477966

שנאור בולים

*

מבחר בולי ישראל וחול' אלבומים
ואביזרי בולאות

רח' יפו 40 חיפה

טל': 04-8512134 פקס: 04-6767279

אליק רינק

בולים ומטבעות

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,
טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,
מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים - ישראל וחול' - מכירה, קניה, הערכה
מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,
טל/פקס. 03-5251552,
דוא"ל: motib51@smile.net.il

אוספים - איתן בר-ארז

הערכה ושמאות, תיווך ומכירה פומבית של אוספים באינטרנט,
קניה ומכירה לפרטיים

סניף ירושלים: בניין כלל חנות 325
רח' יפו 97 י"ם, טל': 02-6259638
פתח-תקווה: ברנדה 58 פ"ת, טל': 03-9337024
נייד: 052-5974151

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה
לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-19:30
(ללא תשלום)
השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות -
לחברי ההתאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',
טל': 03-6295547

בולי או"ם למען עולם טוב יותר

אוספים בולים נהנים ולומדים

ההנפקות
הבאות:
* זנים בסכנת
הכחדה
* פלנטה אחת
אוקינוס אחד

5 בפברואר 2010 – דגלים ומטבעות 2010

גיליון וינה

גיליון ניו יורק

פולדר שנתי

גיליון ג'נבה

מעטפות יום ראשון